НОВА ХАТА

ч. 15—16

„НОВА ХАТА“

двотижневик

Передплату і замовлення приймає:

Адміністрація: Львів, улиця Косцюшки ч. 5. Крамниця „У. Н. М.“: Львів, ул. Сикстуська 20. Телефон 294-73

Ціна числа 80 сотиків.

Передплата в краю:
річна 16 зл.
піврічна 8.50 зл.
чвертьрічна 4.50 зл.

Передплата в Ч. С. Р.:
річна 80 Кч.
піврічна 40 Кч.
чвертьрічна 20 Кч.

Передплата в Румунії:
річна 500 леїв.
піврічна 250 леїв.
чвертьрічна 130 леїв.

Передплату й замовлення на Буковині приймає:
Книгарня „Базар“
Чернівці, str. Andrei Saguna 2

Передплата в Америці й Канаді:
річна 3 дол.
піврічна 1.50 зол.
чвертьрічна 75 центів.

Передплату й замовлення приймає:
Mrs. G. Gallan
1134 Atwood Rd
Philadelphia Pa. U. S. A.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Рукописи просимо присилати читко переписані на одній стороні паперу. Надісланих рукописів редакція не звертає і в тій справі не листується.

ЗМІСТ:

О. Кисілевська — Під небом півдня. Накладом власним — 134 стр. Коломия, 1938.

Редакторка Кисілевська знана авторка описів подорожей, дала нам знов одну незвичайно цікаву книжку з описом подорожі в Мароко. Книжка ясна і погідна — як небо півдня.

З правдиво мистецьким хистом виведені описи живо й плястично. Читач має враження, що сам відбуває подорож, оглядає чарівні, для нас казкові замки з їх екзотичними парками. Відвідує тубильчі примітивні села з їх мешканцями, пізнаючи їх побут. Відчуває усю приємність подорожі, як і все страхіття, коли авто жене понад проваллям.

Образи пересуваються наче в калейдоскопі. Лізбона зо своїм замком Цинтрі, відтак Африка і їзда автами вглиб краю, де бачимо всякі чудасії третьої частини світу. Бачимо тубильців в їхніх хатках і попри те монументальні будови султанських палат, з їхніми казочними парками та прикрасами. Пальми... квіти... водограї.

Ось палата в Касаблянці. Вся різьблена, мальована, інкрустована, почавши від стін до долівки. У цій же палаті є приміщені величаві робітні, де найздібніші робітники-мистці тчуть екзотичні тканини, а золотники орудують шляхетними металями та самоцвітами. Все на старинний лад. Ціль їх — не дати загинути славному колись на ввесь світ мистецтву.

У султанських гробівцях спочиває тільки одна одинока жінка бо в арабів жінка це низька істота без душі! І не слід їй спочивати поруч мужа.

Ця одинока жінка — султанша, Лялля Месуда попала сюди за свої якісь надзвичайні заслуги (це була християнська бранка, може яка друга Роксоляна!).

Бачимо побут даних околиць для нас таких чужих і незнаних. У кожному місті ходимо на базар. Тут нам прихвалюють яко присмак баранячу печінку на припаленім товщі, а там знов висушені орішки. Бачимо чудесні мистецькі тканини і вироби і прямо дивні, у нас нечувані звичаї.

А дальше й Канарійські острови: Тенеріфа (славні мережива), Мадейра й інші. Там славні на ввесь світ бананарні. На Мадері їздимо санками, що їх тягнуть воли.

Авторку, як знаємо, усе більше цікавить село, як місто. Не опускає нагоди подивитись на всякі села підчас своєї подорожі, заглянути у хату, та поцікавитися побутом тубильців.

Книжку прикрашують власноручні знимки авторки, в яких вона зафіксувала усе, що було цікаве.

Дуже підходячу вінету зладив артист-маляр Дядинюк.

Книжка для нас є цінним набутком. Не повинно її бракувати ні в одній хаті. Поминувши її вартість в описах чужих екзотичних країв, заохочує також до пізнання ширшого світу.

О. Кисілевська мистець у змальовуванні подорожей. Її описи мандрівок стоять нарівні з гарним письменством, бо вони не уступають в нічім і найкращій повісті.

Ольга Олександра Дучимінська.

НОВА ХАТА

двотижневий журнал для плекання домашньої культури

РІК XIV. 1 СЕРПНЯ 1938. Ч. 15–16.

Леся Українка.

КОРОЛІВНА*)

I.

— Королівно, ясна панно,
Ви себе на вік згубили!
Що зєднало вас зо мною,
Вбогим лицарем без спадку!

— »Мій лицару, любий пане,
Се мені гірка образа, —
Я-ж не звикла продавати
Свого серця за червінці!«

— Королівно, ясна панно,
Стану вашому належить
Багряниця і корона,
А не ся буденна одіж.

— »Мій лицару, любий пане,
Та не вже я вам миліша
В багряниці та короні,
Ніж у простих, темних шатах!«.

— Королівно, ясна панно,
Я зовсім безславний лицар,
Бо від зрадницької зброї
Уміраю дома, в ліжку.

— »Мій лицару, любий пане,
Хай впаде за зраду ганьба,
Слави-ж маєте доволі:
Ви — обранець королівни«.

— Королівно, ясна панно,
Чує серце, що загину, —
Хто-ж вас буде боронити
Від неслави, поговору!

— »Мій лицару, любий пане,
Не боюсь я поговору, —
Все чиню по власній волі,
Бо на то я королівна«.

— Королівно, ясна панно,
Тяжко буде вам дивитись,
Як мене ховати будуть
Простим звичаєм, непишно.

— »Ой лицару, любий пане,
Не вражайте мого серця!
Що мені по всіх пишнотах,
Як би мала вас ховати!«

— Королівно, ясна панно,
Заклинаю вас коханням,
Майте гідність і в жалобі
Як належить королівні.

— »Мій лицару, любий пане,
Нащо сі страшні закляття!
Сеж найгірше в світі лихо —
Непрозора, горда туга«.

II.

У сільській убогій церкві
Грають Requiem органи
Хор голосить Miserere
Люд зітхає De profundis.

В домовині труп лицарський,
Коло нього королівна
Стала тихо та поважно,
Мов до шлюбу наречена.

Не тремтить серпанок чорний,
Що вкрива її обличча,
І палає рівним світлом
У руці воскова свічка.

По кутках дівчатка плачуть,
А в юрбі йдуть поговори:
— »Он ота його кохала«...
— »Он ота вінка втеряла«...

— »Он ота босоніж бігла
І ловила за стремена«...
— »Хто-ж ота, що стала поруч
Коло гробу!« — »Королівна«.

III.

У палаті королівській
Темний смуток і тривога
Серед челяді двірської, —
Щось король сьогодня гнівний:

Очі мечуть стріли гострі,
Гучно брязкають остроги,
Руки стиснулися міцно
На хресті злотистім шпаги...

На порозі паж маленький
Став наляканий, несмілий
І промовив ледви чутно:
»Ясна панна там чекає«.

Твердим голосом відмовив
Гнівний владар: »Що ж, хай прийде,
Хай почує привселюдно
Від отця свого прокляття!«

Ще не встиг король скінчити
Слів безжалісних, недобрих,
Як в юрбі загомоніло:
»Гей, дорогу королівні!«

Поміж лицарів блискучих,
Поміж дам препишно вбраних,
Королівна йде поволі
У буденній, чорній сукні,

Без серпанка й покривала,
З непокритою косою;
Не спуска очей журливих,
Несхиля блідого чола.

Затаїло дух лицарство,
Ніжні дами всі поблідли,
Ждуть, мов грому серед бурі,
Королівського прокляття.

Але що се! Тихо й смутно
Забренів старечий голос:
»Ти прийшла, кохана доню!
Сядь, спочинь, моя дитино«...

Ледве вчула королівна
Ту лагідну, тиху мову,
Затремтіла вся і впала
Мов росиночка до долу.

Мов росинка, що холодна
Та бліда трималась довго,
Цілу ніч, на верховітті,
Поки сонце не пригріло...

У палати королівські
Загостили жаль і туга, —
Се були найвищі гості,
Та прийшли без етікети.

---

*) У 25-ті роковини смерти Лесі Українки містимо цю мало відому поему, що появилась 1912 р. у „Рідному Краю" ч. 5. (Подала М. Д.).

Ціна числа 1·50 зл.

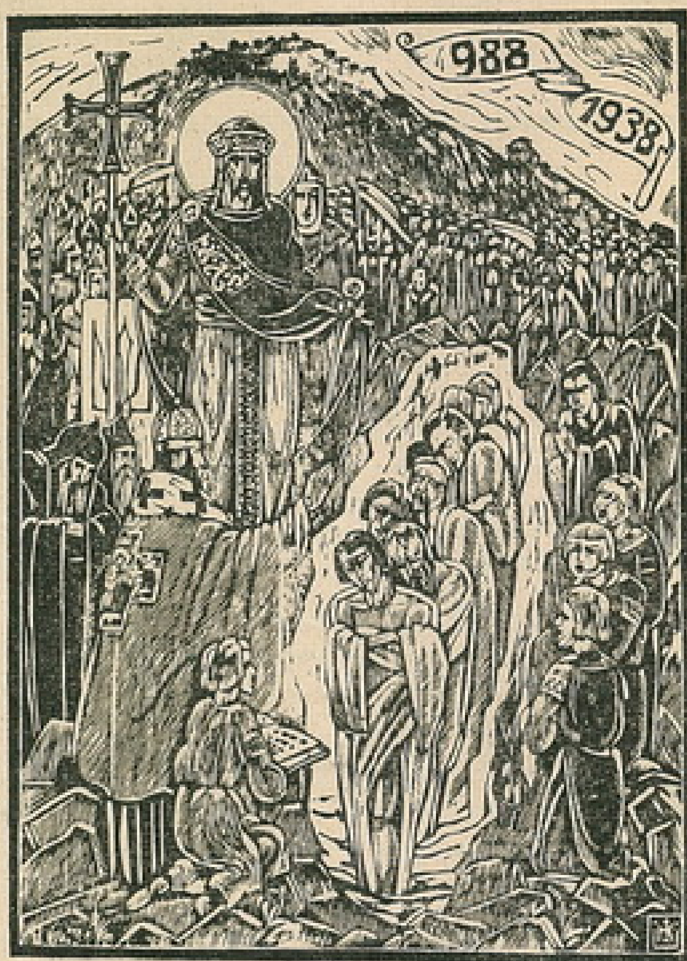

Олена Кульчицька: Хрещення України

Ольга Ляшецька

Бойківські жіночі і чоловічі вуставки у Турчанщині*)

Турчанщина це гірська лісиста, маловрожайна частина Бойківщини, що до 1904 р. була получена з іншими повітами лише коловими і то занедбаними, лихими дорогами.

Тій недостачі комунікації й получення з більшими торговельними осередками, тому відосібленню якраз завдячуємо, що в тій гірській закутині збереглася найдовше питома бойківська ноша, яка майже з кожним роком вигибає.

Вуставки це найхарактеристичніша прикраса народньої сорочки. По способі їх вишиття пізнаємо, не лише з якої частини нашої землі вони походять, але навіть із якого повіту й околиці.

В українській народній ноші становить вуставка спільне знамя народньої сорочки.

Жіночі вуставки на Бойківщині вишивають переважно хрестиковими взорами. Шиють також низинкою в одній або двох красках. Низинка є трояка: правдива, шита зо споду й імітована, себто шита зверху. Третій рід низинки шиють впоперек, як іде нитка ткані на станку. Подібна ця низинка до волинського заволікання з тією різницею, що на Волині кожну нитку за кожним разом закінчують і кінці тієї нитки з обох боків взору з лівої сторони залишають, а на Бойківщині викінчують взір зо споду цілком гладко, так що кінців не видно. Також шиють це заволікання грубшими нитками і густіше, тому взір виходить не плоско як на Волині, а трохи опукло. Менш вишивають настилуванням, що на Бойківщині називається: „натяганка".

Вишивка на жіночій вуставці приміщена трошки нижче рамени. Складається з ширшого або вужчого взору, вишитого по середині, з двох або й чотирьох ланцюхів згори і з долини, зо стебнівок поміж ланцюхами і взором і з в е р ш к а, себто вузького мотиву головного взору понад ланцюхом з гори. Вуставка прилучена до рукава ширшою або вужчою меріжкою. Рукав по середині під меріжкою зібраний у більший або менший „брижок", а по обох боках брижка вишитий вершок у відворотній позиції, тягнеться ще поза вуставкою. По обох боках вуставки, пришитої до сорочки аж до комірця, шов прикритий ланцюхом або вуставка прилучена до стану сорочки меріжкою, а часом лише двічі стебнівкою.

Давніш вишивали вуставки в чорній красці вовною, опісля мішали до чорного червоно крашені льняні нитки, а від часу лекшої комунікації вишивають вже нитками купними у ріжних красках.

Панівними красками побіч інших, є волошкова й червона. Добирають і лучать ці дві краски так, що вони не вражають, а навпаки

*) Авторка дозволила нам покористуватись багатою її збіркою взорів, так що вже чергове наше число принесе на окладинці прегарні бойківські мотиви.

зливаються з собою, а радше одна на другу кидає тінь чи відтінь так, що лагодить її, а здалека творять ніби посередню третю краску і зливаються з собою в гармонійну цілість.

Вживають також зеленої і жовтої, зеленої і волошкової краски, що їх вміють добре дібрати і получити.

Чорна і червона краска має тут також чимале примінення; залежить від села, де, в яких красках воно любується.

Взори на вуставках переважно ґеометричні. Найбільше примінення має тут зірка, т. звана „ружа" і хрест у ріжноманітних варіянтах. Крім цього квадрати, ромби, трикутники, осьмикутники, що в них поміщують зірки або хрести. Вишивають також квіти. Цікавий орнамент творить сполука ґеометричного мотиву з квітчастим як перехід до чисто квітчастого, пр. зірки получені листками або розети галузками овочів.

У вишивках є багато свастики і того питомого бойківського S у ріжних позах.

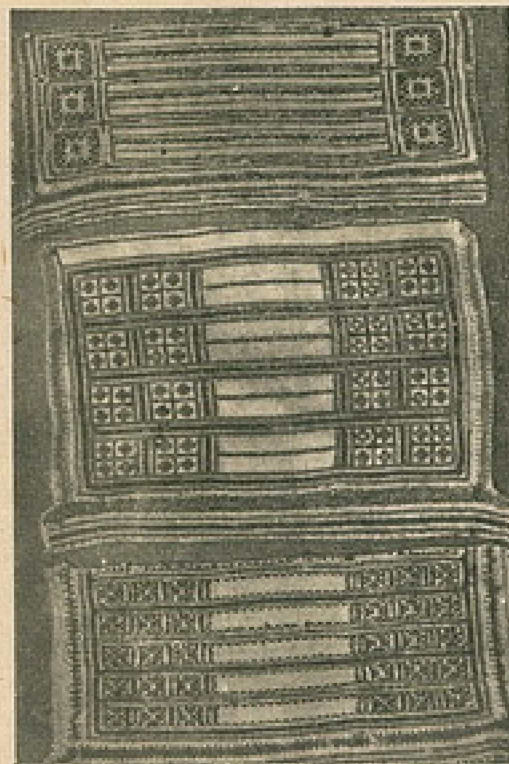

Жіночі вуставки з Турчанщини.
Із збірки авторки

Бойківські взори на вуставках не є цілком зашиті, як покутські або гуцульські, але мають біле тло, є більше прозорі і менше яскраві, що надає їм певної елеґантности і легкости.

Турчанщина це в теперішніх часах, мабуть одинока частина нашої землі, де водяться ще чоловічі вуставки. На думку знавців та дослідників народньої ноші, це ще праславянський звичай.

Походять вони ще з тих часів, коли ще як це подає І. Гургула у своїй статті, „Про народню ношу" — сорочка чоловіча мало ріжнилася під оглядом довжини від жіночої. Тоді здається не лише довжиною, але також напевне кроєм, способом шиття і вуставками були жіночі і чоловічі сорочки схожі, — з часом ці спільні риси для вигоди і примінення до заняття зникали, а лише в певних закутинах гірських, маємо залишки з тих давніх часів — у виді вуставок.

Чоловічі вуставки вишиті поважнішим і простішим орнаментом,неначе приноровлені до характеру і вдачі мужчин. Взори дуже ріжноманітні, від найпримітивніших навіть до вибагливих, — гарні, а передусім дуже оригінальні.

У старих чоловіків ці вуставки примітивні й у чорних красках, у молодших і хлопців у ріжних красках. Вуставки складаються часом із самих ланцюхів і стебнівок по мистецьки уложених у чорній або чорній і волошковій красці.

У декотрих селах, як прим. Михнівці вишивають також і хрестиковим взором у той спосіб, що середина вуставки біла (порожня) а вузенька вишивка йде довкола білого тла раз до середини, а раз назовні, ще раз вгорі як вершок і на рукаві під меріжкою, що нею получений рукав із вуставкою. Меріжка в переважній красці взору або й в кількох красках, якими вишитий взір на вуставці. У Плоскім вишивають одним і другим способом.

В інших селах як у Прислупі, Вовчім, Гнилій, Яблінці, Дністрику, Шандрівці, Терновій, Мшанці, Липю й інших, вишивають ще в інший спосібі, а саме по обох боках вуставки йде по одному, два, три ряди квадратиків, що в них міститься малесенький орнамент,

Чоловічі вуставки із збірки авторки.

вишитий почасти хрестиками, півхрестиками, гладдю, а головно іншими стібами, „ціркою", стебнівкою і т. п. Ці квадратики получені через середину вуставки ланцюхами, косичками, стебнівками та кривульками.

Цей орнамент спеціяльно пристосований до чоловічих вуставок, що на нього складається багато малих чотирокутників; спосіб їх укладу і добір красок робить чоловічі вуставки оригінальними, інтересними і небуденними. Ще цікавіший є уклад цих самих чотирокутничків на обшивці (комірці), пристосованих до вуставок пр. два чотирокутнички, часом три і певний відступ і знов два або три чотирокутнички і т. д. — Так само приноровлені до вуставок міхавки (дуди, маншети). Пазухи не вишивають.

В останніх часах зачали додавати деде до тих давніх, старих вуставок і обшивок, хрестиками вишиті переди пазухи, але це вже сорочки маніруе.

Панівними красками є ті самі, що в жіночих вуставках, волошкова або чорна. Краски прегарно дібрані і получені — волошкова з чорною, червона з волошковою, волошкова з зеленою, зелена з жовтою, жовта з брунатною, брунатна з зеленою або волошковою (в Шандрівці, Яблінці, Тернові вишивають брунатною з волошкоковою або сливковою і зеленою).

Справді лише бойкиня, обдарована з природи мистецьким хистом, спроможна до таких вигадів, в укладі і красках!

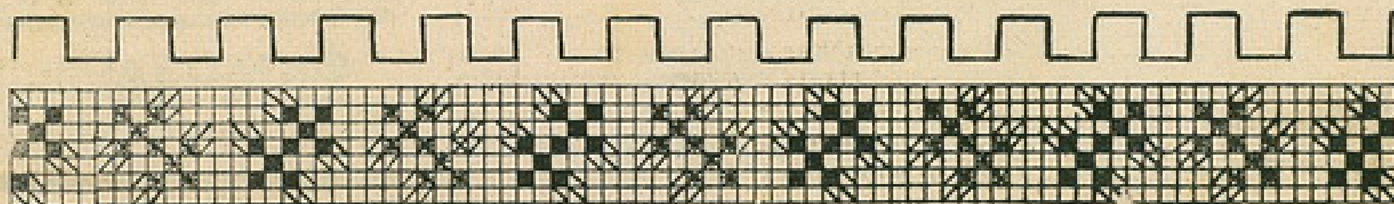

Емілія Желіско.

Сни й життя

Ми сиділи в малім, гірськім пансіоні як у западні. Кількаденна злива витворила ситуацію не стільки незвичайну, скільки дошкульну. Добір товариства був мало атракційний, навіть на погідні дні, тимпаче на час пекольної нудьги.

У початках всяке горе розділює людей, щойно згодом лучить їх до спільної оборони перед лихом. Таке було й із нами. Ми зпочатку пересиджували дехто в їдальні, дехто на веранді, або в голю. Врешті, коли виходило на таке, що ця допотопна злива триватиме кілька днів, почали ми збиратись в один гурт, говорити, усміхатись, а дехто більше рішучий починав фліртувати, хоч були тільки три пані, що їх, з деяким застереженням, можна було брати під увагу, якщо річ ішла про флірт. Все ж, мимо всяких спроб товариське життя не йшло, а штигулькало. І тоді впали слова, такі знайомі від часів Декамерона.

— „Нехай кожний розповість щонебудь, якусь цікаву подію, якесь своє пережиття тощо".

Очевидно, всі заявили зо смутком, що вони до того часу нічого цікавого не пережили, не трапилась їм ніяка пригода, що варта було б оповісти її перед численнішою авдиторією. Всі були непомірно цікаві, що розкаже сусід, але самому виступати в ролі оповідача, на те багатьом не доставало відваги, або уяви. Проєкт грозив невдачею.

Тоді промовив пан Олександер. Всі повернули голови в сторону отого худого, покряхкуючого добродія. Видно було, що здоровля гостило в ньому дуже коротко й покинуло його дуже давно. Голос у нього був надломаний та шорсткий. Однак ніхто не звертав уваги на те як він говорив, бо те, що він розказував, зацікавило слухачів.

„У тому часі був я завзятий автомобіліст. Мій „Буґатті" ніс і поносив і нераз передсказували мені, що на тому червоному возі просто в пекло заїду".

Авдиторія заворушилась. На вид тих блідих, худих рук, що обіймали поруччя фотелю, пригадувались нам часи, коли няня розказувала, як то вогонь просив воду в куми. Мимо того всі слухали з цікавістю, що далі буде. Як діти.

„Я любив гін вітру, його холодну струю. Гірські серпентини й спади кидали мені визов і я поборював їх у шаленому розгоні. Одного ранку їхав я дорогою, що пнялась луком угору. Рокіт мого мотору розбивавсь об грубезні відземки перерізаного шосою ліса, розкочувався по плаях, або летів униз і в ярах мішався з шумом гірського потока. Страшний розгін тягнув мене як ляссо, що його кинула на мене невидна рука й готовилась стягнути на дно якоїнебудь прогалини. Одначе — хоча я не виявляв ніякої охоти зменшити скорість свого авта, воно само тратило свій гін, біг його ставав вільніший і коли я виїхав із темного коридора ялиць, віз станув. Передомною розкрився вид на річний яр. Одна стіна чатинної зелені підіймалась високо, друга сходила в яр. На його дні розлита вода виблискувала між камінням, як кусні розбитого дзеркала. Я глянув у низ. На камінному румовищі між річкою а берегом яру гойдалось, колихаючи вітками, біле, покрите квітом деревце. Вирване з корінням і знесене гірською тучею, видалось мені живою істотою, що збігла вниз над потік. Ритм, що його вистукувала водяна глибінь, примушував деревце до безвільного а безконечно гарного похилу й трепету.

Дивна, предивна річ! У тій деревині, що її буря знесла на камінну рінь, звиділась мені постать коханої жінки. Підносила руки до мене порухом привіту чи просьби. Я забажав побачити деревце зблизька. Посотане коріння пило, покищо, вогкість із розлитих ниток води потока. Солодкий, мигдаловий запах мішався з теплом сонця і холодом, що йшов від крижаної води. Я попращав мале, присуджене на загибіль деревце, як прощав колись свою любов — сумний та безсильний супроти долі.

На горі ждала мене несподіванка. Я щойно тепер побачив, що на закруті, недалеко від місця, де спинився мій мотор, дорогу перегатило звалене бурею деревище. Якщо б я не станув, а летів дальше з тим самим розгоном, лежав би тепер мертвий або конаючий у ярі.

Чияж це рука спинила мій віз? Чи не справді стояла там вона й підносила до мене руки з проханням чи привітом?"

Пан Олександер скінчив своє оповідання. Довкола нього зашуміло. Пані не мали досить способів, щоб виявити своє захоплення. Вечеря минула під знаком великого, товариського успіху цього худерлявого панка, що ним раніш ніхто, тим більше пані, не цікавились. Комуж бо подобаються схоровані люди?

На другий день розблисло сонце, озолотило, огріло, а вітер жваво нівечив сліди довготривалої зливи. Пополудні товариство розбрилося по околиці. На веранді сидів тільки пан Олександер. Розстібнув комір сорочки, засукав рукави й грів до цілющої ватри сонця своє озябле, немічне тіло.

— А всеж, колись провадив віз „Буґатті".

Я пригадав вчорашній вечір. Він посміхнувся на те. Дивлячись на його безкровні пальці, не міг я здержатись і спитав, що привело на нього дотоперешню хворість.

Ліниво й неохотно повернув він на мене пересвітлені сонцем очі.

— „Ніщо. Я такий уже родився. Більшість життя провів я в літнищах та санаторіях. Авто міг я провадити тільки в снах — мріях".

— „А вона?" спитав я шепотом.

— „Вона, померла давши мені життя. І тільки вона одна, мати, могла любити мене таким кволим нездарою. Але я кохаю сонце над усе і якщо воно сховається від мене, мрію в снах, яким могло б стати моє життя.

Хіба є тривкі межі, що ділять сон від дійсного життя?

І знов пан Олександер побідив.

Хіба ж у житті не переплутується і минає все так скоро і невловно як у сні?

Пять хвилин із Ґеною Зарицькою

Пані Ґеня зустрічає мене, жвава й усміхнена.

— Ви брали участь в Інтернаціональнім конкурсі?

— Властиво ще трохи і я була б спізнилася на конкурс; я надто пізно довідалась про нього.

— Але, як ми чули, успіх від того не був менший! Ви дістали нагороду, правда?

— Так, я дістала нагороду, третю. При ліпшій організації і якби я зголосилась на польський консулят, я могла б була осягнути кращого висліду... Так, принаймні мене запевняли. Пані Ґена на хвилю затримується і всміхається чарівно. Але...

— Але?

— Але я маю найглибше вдоволення, що те, що я осягла, добула власне без нічиєї помочі та протекції. Ті перші дві нагороди дісталися німцям, співакові й співачці.

— Значить, ви були перша з чужинців?

— Но, так. Нагороди слідуючі за мною дістали італійці...

— Скільки нагород було, більш-менш?

— Нагород було шість чи сім. Не памятаю точно. Крім того були ще медалі, на кінці диплЬоми.

— Чи можу знати, якою саме партією завоювали жюрі?

— О, не здивуйтеся: я співала партію Розіни з Севільського Цирулика. Правда, ви здивовані? Ця партія досить оклепана і співають її найліпші співачки. Але тут ціла таємниця. В мене не сопран, а меццо-сопран, але з досить високою кольоратурою. А треба знати, що партія Розіни в оригіналі написана власне для меццо-сопрана.

Потім співала я ще кілька інших річей на всіх концертах. Гендля та інші. Але на останнім концерті окрім Розіни, сказали мені заспівати ще „Маріяс Віґенлід'' Редера. Я була заскочена, не мала навіть порядних нот, лише писані рукою і страшенне розтріпані.

— Але жюрі поставилось дуже прихильно до мене, спеціяльно голова, проф. Орель. Взагалі атмосфера була дуже мила.

— Отже віденці не зрадили своєї слави?

— О, ні. Взагалі, навіть мої колеґи, спеціяльно італійці були до мене дуже прихильні і милі.

Дивлячись на симпатичну появу молоденької співачки, ні трохи не дивуюсь їм. На столі лежить кілька світлин пані Ґени, які свідчать наочно про її фотоґенічність. Одну з них, у тирольськім строю, бере для себе Антена. Я думаю про те, що наші сусіди напевне постараються заанектувати для себе успіх нашої співачки.

На одній із цих світлин бачу п. Ґену в сукні, що була одним із клю цьогорічного показу української моди.

— То це ваша сукня?

— Сукня роблена для мене. На жаль на пописах не можна було її вбрати. На концертах всі були убрані дуже скромно, отже я співала в суконці з мальованки. На роздачі нагород усі були в чорних сукнях. Я могла убрати її тільки на ріжні приняття. Для наших читачок пані Ґена обіцяє дати власне цю світлину.

— Які ж ваші пляни на майбутнє? Чи не запрошували вас зостатися у Відні?

— Так, але у Відні дуже тяжко дістати гостинний виступ, натомісць пропонують анґажман. А я не хотіла б вязатися, крім того у Відні харчеві труднощі, масла, напр. дуже трудно дістати. Поки що я маю запрошення до Варшави, — це буде певне концерт у супроводі орхестри, а потім — до Міляно, на цілий рік. Там я співатиму Розіну. Там можу мати й інші вигляди.

— Ваші світлини самі просяться до фільму, піддаю.

— Можливо й це, але ще рано про це говорити.

— Чи ми, львовяне і земляки, матимемо нагоду вас почути?

— Маю співати в Радіо, на поворотній дорозі з Варшави і перед виїздом до Італії. Концерту тепер, коли Львів розїхався, нема як давати, а потім не буде часу.

Побажанням успіху в дальшій дорозі кінчаємо нашу розмову. Її успіх є нашим загальним успіхом. Шкода, що ми не почуємо нашої лявреатки у Львові.

Липень, 1938. — Н. Я.

Ґена Зарицька у стилізованій українській сукні. Рожева рясована жоржета, чорно-біла вишивка. Нашийник ґерданової роботи.

Леся Кривіцька

ВІДЇЗД ІЗ ЧЕРЧА

Іззa горбка показалися білі хмаринки, що скоро наближалися до стації. Поїзд! Поїзд! залунало з усіх боків. Візники, клунки, валізки заметушилися. Треба було прощатись. А прощатись було з ким! Повна-ж стація знайомих і приятелів! „Може б Ви, Лесю, роздумали та не їхали — ще не пізно"... А пишіть щось!.." „А приїдьте ще до нас!" „Сьогодні врочистий дансінг, а ви відїзджаєте!". Всі ці оклики разом із свистом поїзду, що вїзджав на стацію розпучливо відбивались у моїй голові та серці...

Відїзджати з Черча! З того мого улюбленого Черча, де кожний день був для мене святом!... Де забувала я про всі злидні та будні ділового життя... Де душа відродилась... Де!... — багато можна було б найти таких „де", але тут я на одну хвилиночку відступлю від теми. Я прошу дорогих читачок не думати, що я пишу ці маленькі спомини з метою реклямувати Черче або себе. Ми вже й так обоє добре знані серед нашого громадянства, то й такої деклями нам непотрібно. От я зустріла вчера в редакції пані Ліду Бурачинську. Розговорилися. Між іншим, питає мене пані Ліда „куди їдете на літо?". Кажу: „На липень, як звичайно, до Черча". Ну й пішла балачка про Черче. „Ви, пані Лесю, завжди з таким захопленням оповідаєте про Черче — напишіть нам дещо зо своїх спомин๊ів про нього". „Дуже радо! — кажу — Черче для мене таким змістовним джерелом, що я якби вміла, то могла б із нього цілі повісти черпати". „Але ми так далеко не сягаємо, ви напишіть нам щось із маленьких епізодів". І ми розпрощались. П. Ліда завернула до друкарні, а я до дому, за перо і от згадую як то я колись відїзджала з Черча...

З великим жалем за черчанським теплом сонця, боровини ну й товариства ніс мене поїзд у сірі дні праці. Наче прегарні краєвиди з вікна поїзду, так миготіли передімною один за одним спомини незабутніх днів перебутих у Черчу. І кожний із них для мене має свій зміст, своє світло і тіні, як після соняшного дня тихий погідний вечір. Там я в принагідному товаристві граю, чи скорше „паталашу" в круглі або у відбиванку, там їду повна захоплення і радости, в гурті розбавленої молоді, до Васючина на став... Боже! Скільки можна було б розказати про ці прегарні ескапади на човнах. Ті, що приїзджають так от тільки оглянути Черче або приковані недугою до купелів, може навіть і не знають, що в околиці Черча є такі прегарні „дикі стави" получені з собою, як стяжкою — вузьким плесом вихилястої річечки.

Між високим диким очеретом та білими водними леліями, що так рясно заквітчали береги, ви, мов зачаровані, тихо пливете на човні в казковий світ...

Аж дивно, як така прегарна місцевість могла так довго зберегтися у своїй дикій природній красі. Треба бути поетом або малярем, щоб гідно описати ту справді непорочну красу природи!

Я боюся бути банальною, тож із висот поезії повернуся краще до звичайної прози. Саме пригадався мені один маленький епізод з часів тих наших ескапад до Васючина. Вибралися ми раз туди невеличким товариством і хотіли випозичити човни, але гайовий сказав, що треба конче дозволу від самого пана „грабеґо". „Без позволеня", каже „не моґен даць". Нема ради, треба значить іти до начальства, бо шкода прогаяти таку приємність, як погойдатись на човнах. Товариство делеґувало мене і ще одного пана, що два дні тому приїхав з Ню-Йорку. Колись він навіть належав до Усусусів, але від війни перебував в Америці і дуже зле говорив сам „грабя"), а другий згорблений в якомусь убранні, ніби з брудного мішка (ну, на того я навіть уваги не звернула). „Ми, до пана грабеґо у справі випозичення човна" сказав американець своєю мішаною англьо-українською мовою, звертаючись з увагою до високо піднесеної голови. Але льокай (як ми пізніше довідалися) очевидно зрозумів нашу помилку і спрямував нас просто до сіренького пана, що стояв збоку. „А сконл

Леся Кривіцька у відпочивальні в Черчу

по українськи і по польськи. Я також польською мовою не дуже добре могла

"пописатися. Але нічого — ідемо просити човна, а не пописуватися мовами. Невеличкий, трохи обдертий „палац" не дуже виглядав на той палац, що ми звикли уявляти собі у мріях, але що нас це обходить, — тут найголовніше — човен! Нарешті зайшли ми до якоїсь кімнати не-то канцелярії, не-то сальону. Виходять до нас двох панів. Один, що перший увійшов — такий важний з гордо піднесеною головою (думаю, — це певне паньство єстесьце?" — обізвався збоку сіренький пан. Тоді уже я набрала сміливости і кажу „Пан із Ню-Йорку, а я з Києва". Це очевидно зробило велике враження на господаря диких ставів у Васючині. Він заметушився і попросив нас сідати та з великим зацікавленням почав розпитувати нас про Ню-Йорк та про Київ. Ми з великим захопленням оповідали йому що могли, хоч він мало що зрозумів з нашої мови і скоро дістали дозвіл користати з човнів та ставу на ціле літо.

Вистава народнього мистецтва в Данціґу

Наша щоденна преса вже подала вістку про те, що кооп. „Українське Народнє Мистецтво" у Львові влаштувала за допомогою Т-ва Студентів Вищих Шкіл „Основа" виставку народнього мистецтва.

Дня 22. липня відбулося відкриття. Виставка триватиме до 5. серпня. Данціґська Кунсткаммер відступила на ту ціль прегарні три кімнати.

Матеріял виставки поділений на дві частини. Перший це етнографічна збірка кооперативи, що обіймає ряд повних народніх строїв із ріжних околиць. Вбрання ці розложені на манекінах і невеличких ляльках дають барвну картину нашого смаку. Їх доповнюють поодинокі предмети народнього одягу, як сорочки й запаски, а також велика збірка взорів, поділена повітами.

У другому відділі є це народнє мистецтво примінене до потреб сучасного міського вжитку.

У великому данціґському щоденнику „Данціґер Ноесте Нахріхтен" появилась дня 22. липня стаття п. н. „Українське Народнє Мистецтво", ілюстрована розкішною світлиною молодиці-гуцулки, що кормить немовлятко. Стаття (мабуть німецького автора) виказує велике зрозуміння нашого побуту й тонко характеризує відрубність нашого та польського народнього мистецтва. Ось уривок із неї:

„Особливо цікавлять нас ріжноманітні вироби східного племени гуцулів, що їх український нарід завдяки мові й звичаям зачислює до своїх. У противенстві до галицького племени ґуралів, що живе на заході, й яких можна стрінути в Закопанім, любуються українські мистці в геометричних мотивах, що чарівними сполуками дають усе нові форми. Здається, що тут також діють впливи Сходу, тоді коли в західніх ґуралів та кашубів вибивається на перший плян стилізована ростинність, як квіти, листки й галузки,

Жінка-громадянка в родині*)

Питаєте:

Дім, родина і громадська праця — як те все погодити?

Зовсім просто: „віддайте Богові що боже, а цісареві, що цісарське!“ Якщо скажемо собі твердо, що кожна жінка має обовязки не тільки господині й матері, але й обовязки громадянки, то зуміємо розділити свій час, сили й працю так, що всі обовязки виповнимо належно.

Наші жінки рішуче замало дають громадянської роботи. І тому ще й нині можна сказати в нас про громадянську працю так, як ще сказав Іван Франко Україні:

А тої праці, Мамо, в нас так мало...
Лежить облогом лан широкий Твій.

Мало в нас громадянської праці головно тому, що жінки, себто половина народу, що й нині здебільша не бачуть світу поза своїми чотирма стінами, потонувши в виконуванні ріжних дрібничкових заняттях господині. А прецінь велику частину цих обовязків можна поділити між домашніх, без ніякої шкоди для господарства.

Кожне сотворіння на світі має таке місце, яке зуміє собі вибороти. Осьтак і жінка, що чує в собі громадський інстинкт, може зовсім добре розділити свій час так, щоб його стало також на громадську роботу.

Пригляньмося громадським діячкам, а побачимо, що вони мають на все час. Ба! Попри звичайні домашні заняття вони ще й вводять добровільно і нові господарські галузі. У них і парник для вчасної городини, шкілка деревець для пропаґанди садівництва і селекційна годівля курей, і виноградники, і годівля анґорських кріликів та шовкопрядки, а попри те колекція кактусів і гарно вдержані квітники. Але це все не стримує їх від суспільної праці. Навпаки, в тій безлічі домашніх занять, в цих безчисленних трудових процесах, вона набирає життєвого досвіду, вишколює практичний змисл необхідний суспільній діячці.

А що громадська робота виробляє бистрість ума, то знову ця вироблена бистрість помагає жінці краще орудувати справами домашнього господарства.

Жінка, якщо має суспільний змисл, не дасть себе замучувати своїм домашнім ріжними дрібничковими послугами. Маю на думці обовязкове пришивання ґудзиків мужеві чи дорослим дітям, подавання готового білля з шафи, стелення постелі всім домашнім, ба навіть наливання води до миднищі мужеві та дітям і т. п.

Суспільна діячка звичайно вміє домашніх привчити до самообслуги. Вони перестануть оглядатися на руки господині. На жаль багато жінок за ніщо в світі не хотять здати з своїх рук цього „скіпетра“ домашньої квочки і нераз замість свою часто небуденну енерґію обернути на пожиток та хвалу свого народу, квокають ціле своє життя біля чоловіка та дітей: чи вам не за зимно? Чи не за гаряче? Чи не за твердо, або не за мягко? Чи може за солене, чи недосолене? Жертви цієї запопадливости або тратять самостійність, або пробують зчасом тікати від своєї вплівої покровительки. Тоді починаються жалі та нарікання на невдячність.

Пригадується мені пригода, що стрінула мене перед кількома літами в домі одного добродія в Бучаччині, де дали мені нічліг після кооперативної наради в читальні.

Рано при сніданку зміряв мене господар від стіп до голови та й питає:

— Курите?

— Ні!

— А може б ми випили „шнапса“?

— Дякую, не пю!

— Гм. — А чоловіка маєте?

— Маю.

— А дітей маєте?

— Маю.

— Гм! Гм! Гм! А як це чоловік позволяє вам так їздити?

Вияснюю, що їзджу не для іграшки, але щоб дати почин орґанізуванню жінок в кооперації. Однак бачу, що мої вияснення не находять зрозуміння. Бо мій господар питає дальше гостро-настирливо:

— Гм-гм! Ну- - - А хто чоловікові каву подасть, коли вас нема?..

Признаюся, що це питання було для мене несподіванкою. Бо ніколи я не подумала, що подавання кави чоловікові це така важна частина обовязків жінки.

Однак на жаль багато наших чоловіків так а не інакше розуміють її завдання.

Івана Блажкевич у крузі своєї родини при чесанні анґорськ... кр...ликів. Зліва на право: І. Блажкевич, її муж, невістка з сином.

Сказано: бабське діло: горнець, ігла та скопець, а не якась там політика“.

(А політикою звичайно вважається кожну громадську роботу).

Таке переконання вщіпили в наш загал самі таки жінки. Себто мами, бабуні чи тещі наших чоловіків, призначують жінці в громадському житті підрядне значіння.

І тому на громадських діячок ще й нині дивляться у нас як на істоти, що минулися зо своїм покликанням.

На ділі однак тільки жінка як мати є незаступна у вихованні дитини в її дошкільному віці. Але з хвилею, коли громадянські установи, себто школи переймають на себе виховання дитини, кожна жінка зо спокійною совістю може займатись громадською роботою.

Бо праці тої, Мамо в нас так мало...
Лежить облогом лан широкий Твій.

Іванна Блажкевич.

*) У доповнені нашої дискусії містимо голос відомої громадської діячки. Радіємо, що справа буде насвітлена із громадського боку.

Вісті з Союзу Українок Америки

Дня 14. і 15. травня відбувся перший районовий зїзд Союзу Українок Америки в Дітройт. У ньому взяло участь 16 відпоручниць із 10 відділів.

Наради розпочались відспіванням гимну Союзу Українок. Голова дітройтської централі, п. Анна Стецко привітала відпоручниць. До президії зїзду ввійшли: п. Мураль із Клівленду, як голова, п. А .Ганиш, як секретарка в українській мові, а п. А. Курило, як секретарка в англійській мові.

Привіти від централі в Ню-Йорку зложила містоголова Союзу, п. Олена Штогрин. Пізніше витали інші відпоручниці й саме підчас того п. Хомяк повідомила присутніх про розвязання Союзу Українок у Львові. Ця вістка схвилювала всіх незвичайно.

Пізніше п. Стецко, голова дітройтської централі, здавала звідомлення з праці централі, а п. Ділай, організаторка Союзу Українок здала звіт із організаційної ділянки.

У другій частині нарад запропонувала п. Олена Штогрин повідомити наших сестер у Канаді телеграмою про подію в Краю. Зараз же зложили резолюційний комітет, що мав приготовити протестаційні резолюції на слідуючий день. Бо 15. травня мало відбутись протестаційне жіноче віче.

Вкінці слідував привіт від „Інтернешенел Сентер", що його зложила п. Алворд.

По цьому вступі приступили до властивого порядку нарад. Як перша точка було на черзі придбання жіночої молоді до „Союзу Українок". Вирішено вибрати молоду організаторку, що занялась би організуванням молодечих відділів.

Дальше обговорювано справу книжки Союзу Українок Америки. П. Штогрин пояснила, що відділи мали б надсилати матеріяли не тільки про працю Союзу Українок, але про загальну громадську працю в даній місцевості.

Вирнула теж справа участи українців у світовій виставі в Ню-Йорку. Централя в Ню-Йорку вирішила, коли б не було окремого українського павільону, взяти участь спільно з американською жіночою організацією „Вименс Арт енд Індастрійс".

На внесок п. Шустакевич засновано при головній централі фонд, що дозволить частіше виїжджати організаторкам до ріжних відділів.

Також перейшов внесок п. Курило відносно пробних дискусійних вечорів, де членки учились би перепроваджувати збори.

Дуже довго дискутовано над справою журналу „Союзу Українок Америки". У Дітройті виходить від недавна „Жіночий Світ" заходами невтомної п. Марії Бек, що є секретаркою дітройтської централі. П. Бек охоче ставляє його до диспозиції Союзу. Та ради не вирішили остаточно, яким шляхом іти в цій справі. Рішено збирати фонди на ту ціль, так щоб новий журнал міг вийти перед четвертою конвенцією Союзу Українок Америки.

Слідуючого дня відбулось жіноче протестаційне віче. Проводила ним п. Марія Хомяк. Першу промову виголосила п. Марія Бек, а чергові п. О. Штогрин. Обі бесідниці вивязались дуже добре.

Присутніх було понад дві сотні жінок. Хоча мужчини не знали, чи мають право бути на цьому вічу, чи ні, прибуло їх кілька десятків.

Районовий зїзд закінчився ще гостиною, що її влаштував п. Олені Штогрин пятий відділ Союзу Українок у Дітройті. По скромній перекусці п. Вой, голова 5. відділу, привітала гостю. П. Олена Штогрин висловила признання дітройтській централі за працю й заохотила до дальшої. Знаючи про недавній побут гості в Галичині, присутні засипували її питаннями, виявляючи надзвичайну цікавість й ненаситну жадобу дізнатись про все, що діється в рідному краю. З великою терпеливістю розказувала п. Штогрин не тільки про свої особисті переживання, але також про ідейну працю наших сестер на громадському полі.

Побут п. Штогрин підбадьорив та оживив невеличку громаду.

„Діти дітям"

(Заходом В. Муз. Інституту ім. Лисенка й Української Захоронки).

Імпреза, що відбулася 2. ц. м. в салі Театру Ріжнородностей не перша у нас під такою назвою і з такою ціллю. Одначе, коли пригадаю одну з давніших стереотипних — на зразок академій — з декламаціями, інструментальними солями і т. п. — мушу підчеркнути суто дитячий характер останньої. Ритмічний танок і дитячий орхестровий ансамбль!

В одному з давніших чисел „Н. Х." була спеціяльна стаття про школу нашої ритмічки Оксани Федак-Дрогомирецької. Оце вже пятий рік О. Ф.-Д. защіплює нашим дітям ідеї Жак-Далькроза. Важко це, бо метода великого швайцарця мало ефектовна і в нас зовсім не популярна. Щоб зацікавити батьків, треба вживати просто — підступів. Для мене найбільша радість дивитися на чисто ритмічні вправи, на ті маленькі інструменти — дитячі тільця, як вони реаґують на ритм і характер музики. І тому перша частина програми, що на неї зложились переважно вправи до музики Далькроза, була, в тому сенсі, найцікавіша. Більш пластичний характер вправ і танків до милої музики В. Барвінського й Н. Нижанківського не давали мені того чистого враження. Це в першу чергу „Байка" укладу Ол. Бігун, що для неї В. Барвінський спеціяльно написав музику. Музика прегарна, але „Байка" з мистецького боку — до речі з цікавими світляними й костюмовими ефектами — уявляла собою радше „підступ". До всіх вправ і танків акомпанювала Нона Пясецька-Процишин. Орхестра наймевших В. Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові виконала Дитячу Симфонію на смичкові інструменти й ріжні додатки: фуркальця, калатала, голоси птичок і т. п. Зіграний бездоганно і ведений з любовю ансамбль це ідеальне започаткування масового музикування. Можемо радіти, що з малих музикантів виростуть колись члени нашої симфонічної орхестри.

Твір Б. Кудрика може замало барвистий, зате в своїй народній тематиці легко зрозумілий — подобався публиці незвичайно.

Г. Л. К.

Нова жіноча орґанізація

Останній місяць приніс небувалу подію в історії нашого жіночого руху. Дня 12. липня ц. р. відбулась довірочна нарада, що на ній повстала жіноча політична організація п. н. „Дружина Княгині Ольги".

Програмова заява Дружини Княгині Ольги складається з восьми тез. Тому, що вони були поміщені та обговорені своечасно в щоденній пресі, не будемо їх тут повторяти. Та основання дружини хочемо тут відмітити, як явище активности нашого жіноцтва, що його не лякають ніякі невдачі.

До Головної Ради ввійшли: Бережанська Іванна, Голіянова Ольга, Голубцева Катря, Капустієва Анна, Млицька Константина, Метельська Лідія д-р Парфанович Софія, Рудницька Мілена, Савойкова Любов, Сухова Ольга, Тишинська Евстахія, Ціпановська Ольга, Шепарович Олена.

ЖІНКИ В СОВІТАХ

Нещодавно виголосив пос. **В. Целевич** на таку тему відчит у **Жіночій Секції Унда.**

Референт почав від нового й давнього подружнього права на Радянщині. Факти легких шлюбів і розводів привели до такого хаосу в тій ділянці, що врешті влада була приневолена боронити покинутих матерей строгими приписами про аліменти. Мораль підупала, авторитет родини підірваний.

Ширше проаналізував референт становище жінки-селянки, робітниці й інтелігентки. Дуже влучно прирівнав стан теперішнього, напів сколективізованого господарства в Україні з кріпацтвом. Селянка постійно недоїдає. На підставі статистичного матеріялу з 1936 р. виказав пос. Целевич цілковиту незрівноваженість сільського буджету. Робітниці працюють і мешкають у лихих умовинах. Звичайно використовують їх зверхники немилосердно. Найгірше представляється стан інтелігенток. Це зрештою бачимо й із споминів Йозефіни Бурґгард, що появляються в Вістнику.

Референт користувався для відчиту совітською пресою, та споминами Чернявиної й Солоневич.

Зимові запаси для родини з 6 осіб

Місяць	Засоби консервації й посудина	Оцет		Молошний квас		Усунення воздуху				Усунення води	
		Слоїки		Бочки		фляшки, горшки		Пісок		Пушки	
	Овочі й городина	Марпнати		Квашення		Набіл		Городина		Суш	
		кг.	зл.	кг.	зл.	кг.	зл.	кг.	зл.	кг.	зл.
Липень	Горошок									3	2·40
	Афини									1/2	0·50
Серпень	Огірки	1	0·65	5	5·—						
	Помідори	1	0·80	3	1·—						
	Яйця					12 кіп	36·—				
	Масло					10	20·—				
Вересень	Сливки угорки	2	1·60							2	2·40
	Корнішони	1	1·50								
	Грушки	1	0·85							2	3·—
	Каляфіор	1	0·50								
	Яблука									2	3·—
	Гриби	1	2·—							1	3·50
Жовтень	Городина:										
	Картопля									200	7·—
	Селера									15	2·—
	Петрушки									15	1·80
	Цебуля									10	0·50
	Бураки									40	2·50
	Капуста									20	1·—

НЕ ПИЙТЕ ВОДИ ПО ОВОЧАХ!

Про те, що пити воду по овочах нездорово, знають мабуть усі. Причина того властиво недобре відома. Щойно недавно перевели хемічний доказ цього правила. А саме: вложили до води плитку сухого столярського клею і він поволи в ній розмок, напучнявів й набрав ґаляретоватого вигляду. У більшій скількості води повстала рідка рідина. Оцю переміну приспішило підгрівання. Коли зважити, що більшість овочів і городини має в собі кольоїдальний чинник, пектину, що так само розпускається й пучнявіє як клей, то можна собі уявити, що з тими овочами в шлунку діється. Найбагатші в пектину овочі це помаранча, цитрина, яблука й порічки.

Щоб зрозуміти, як пучнявіють овочі в шлунку, радимо кинути грубо покраяні вишні в шклянку води. Вишні напучнявіють й поширять свій обєм майже вдвоє.

Внаслідок того шлунок здувається. Коли зважити, що вода, яку пємо по овочах, все є зимна й побуджує шлунок до праці, можна зрозуміти, чому тоді приходить шлункове забурення. Звичайно настає розвільнення й то дуже скоро.

Серед простолюддя панує засада їсти овочі інакше: спершу пити воду, а потім овочі. Це вже куди правильніше. Вода дуже швидко виходить із шлунка (випивши, пітніємо) і тому не спричинить пучнявіння овочів.

Зовсім інакша справа з овочами вареними. Тут можна воду пити зовсім безкарно. Річ у тому, що пектина в овочах пучнявіє підчас варення і їх стан кольоїдальний уже змінений, отже цього процесу в шлунку не буде.

ОВОЧЕВІ ПЛЯМИ.

Наближається час, коли господиня з розпукою збирає столове білля — поплямлене овочевими плямами. Дехто потішає себе, що вони зійдуть по кількаразовому звичайному пранню. Але не все так буває.

Із столового білля ще не так трудно позбутися овочевих плям. Треба тільки діяти зараз. Якщо пляма свіжа, поможе звичайне бонґу, а застарілу пляму усунемо водою Жавелля. На коліровихматеріях вже трудніша справа. Тут треба вважати, щоб не пошкодити тла. Тому плями на сукнях, або колірових обрусах треба усувати сейчас. Попробувати так: розіпняти матеріял над глибокою посудиною і ляти згори на пляму тонку струю окропу. Потім можна лишити її на хвильку в бонґу.

Дуже добрим засобом для цього є солодке молоко. Лишити пляму на ніч у зимному молоці або вложити її до гарячого молока на хвилину, помагає дуже часто. Також кілька крапель цитрини діє все успішно. По цитрині треба пляму випрати в літній воді милом.

Олена Бережницька-Будзова

Літо на квітнику

Хто хоче мати на своєму квітнику на черговий рік братчики, стократки, гвоздики, мальви, остріжки, дзвінки й другі дволітні або й тривалі ростини мусить їх засіяти в липні або в серпні. Сіяти насіння на розсаднику, опісля перепікувати, а восени посадити на квітник, де вони перезимують вже на призначеному місці. Кожний рід засіяного насіння назначити карточкою застромленою на патичок або дощечкою з назвою, коліром і датою засіву. Сіяти рядами не загусто, берегти перед надмірним сонцем і посухою, поливати й полоти дбайливо.

У серпні садити й пересаджувати білі лелії, півонії, а навіть нарцизи та пересаджувати фіялки (що 3 роки).

Лелії садити в півсутінку. Викопані або спроваджені цибульки садити безпроволочно, щоб не просохли на повітрі. На спід кожної ямки покласти дренаж зо скорупок потовчених вазонків, або кілька камінчиків, щоб вода всякала глибше й не спричинила гниття цибульок і коріння. В кожну ямку садити 2—5 цибульки разом. Ямки 30 цм одна від одної.

Нарцизи садити по одній цибульці, 5—6 цм одна від одної.

Півонії садити поодиноко в поживну землю не отрясаючи коріння з землі (садити з брилою землі). Півонію садити як осібняки (солітери) або 1—1 і пів м одну від одної, бо вони сильно розростаються, вимагають багато місця та довгими роками мають остати на одному місці.

Від весни до пізної осені треба додивлюватися, щоб квітник був безперервно повен квітів і завсіди барвистий і чепурний. На кльомбах виринає що якийсь час конечність змінити посаджені там ростини, що вже процвіли й покінчивши свою веґетацію тратять листки, всихають і не витворюють уже нових квітових пупінків.

Ростини, що втратили декоративну вартість, на квітнику зайві. Тому треба їх викинути, а на їх місце посадити інші ростини, що зацвітуть пізніше. Отак наприклад братчики, що цвіли навесну й улітку аж до липня, виглядають уже негарно; їх квіти щораз дрібніші, а гілки розкладаються на всі боки в неладі. Так само літні левконії, що донедавна пишалися китицями квітів, марніють щораз, або надмірно буяють, опоганюючи грядку своїм нещасним виглядом. Їх треба з грядок усунути, а на їх місце посадити братки (сіяні навесну), пізні айстри, всецвітучі бетонії, мушкательки тощо, взагалі ростини, що цвістимуть до морозів.

Не дозволити ростинам, поступчим на квітнику витворювати насіння, бо квітник не є тереном, що з нього можна збирати насіння. Насінники можуть находитися хіба лише на розсаднику. Лише деяке насіння можна виплекати на кльомбах, без шкоди для їх краси, а саме насіння братчиків, петрії, настурції, остріжок. Ці ростини водночас цвітуть і дуже скоро зав'язують насіння, а безліч квітів прослонює насінники. Автім насіння виплекане аматорами ніколи не є таке добре й повновартне, як виплекане фахівцями й тому ліпше щороку купити його в спеціяльних складах.

Полючи грядки влітку додивлюватися, щоб не викидати на компостову яму хопти, що вже витворила насіння, бо є чимало бур'янів, що їх насіння перележить навіть два роки в компості, а відтак діставшися на грядку скільчиться. Тому насінники бур'янів відкладати окремо, а після скінчення полення спалити.

Структура деяких ґрунтів буває така, що внаслідок поливання грядок, земля заскорупляється. Тоді вода мало в землю всякає, лише спливає по ній, або й скоро висихає. Тому після дощу, або поливання треба за кілька годин землю на грядці зрушити, пересапати й не загладжувати, бо з хропавої поверхні не так скоро вода випаровує та глибше всякає.

Що якийсь час доводиться також стригти й притинати живопліт. Притинання слід виконувати дуже рівно, бо лише тоді живопліт виглядає як стіна, а якраз у такому його вигляді ціла краса. Тому стригти живопліт „до шнура". Робиться це в такий спосіб, що над живоплотом розпинаємо (поземо) довгий шнур, прикріплений обома кінцями до жердок, устромлених у землю, по обох кінцях живоплоту. Шнур сильно напружити й щойно тоді стригти ножицями вистаючі над шнур гілки. Живопліт треба теж обтинати по обох його боках, щоб творив одноцільну стіну. Обтяті гілки й листки старанно вибрати з живоплоту, щоб на ньому не присихали, та щоб живопліт був всюди свіжий і зелений.

Спорожнений парник може послужити під засів розсади квітів на черговий рік. Коли парник уже непотрібний, здіймити скрині й вікна, просушити їх ще кілька днів на городі й переховати. Згорнувши землю й старі погної або, якщо наміряємо на черговий рік построїти парник у іншому місці — призначити давне парникове місце на розсадник у черговому році.

До української суспільности!

Оцим подаємо до відома Українській суспільности, що за благословенням українського греко-католицького Епископату та за уповажненням українських громадянських чинників повстав у Львові Діловий Комітет „Свята Християнської України", який має в цілому краю підготовити торжественне відсвяткування 950-ліття хрещення Руси-України. Комітет розпочав уже свою діяльність у цілому ряді секцій та запрошує до активної підтримки і співпраці всіх, кому лежить на серці піднесення релігійної свідомости й морального рівня серед українського народу.

Ювілейні торжества в цілому краю починаються з кінцем липня ц. р. Вже в найближчих тижнях Комітет видасть для масового поширення цілу низку ювілейних видань, відзнак, медаліонів, плякатів, образів і т. п.

Між виданнями Комітету будуть такі важні й пожиточні книжечки, як підручник з програмою до уладжування місцевих і окружних ювілейних торжеств, проповіди, популярна історична брошура про хрещення України й б. ін. Отже як з чисто практичного, так головно і з ідейного огляду видання Комітету „С. Х. У." заслугують на найбільше поширення серед українського народу.

Крім того чистий дохід із усіх видань Комітету призначений на здвигнення тривалого памятника 950-ліття хрещення Руси-України, а саме на заложення якоїсь харитативної установи або іншої інституції, що залишиться на довгі століття та нестиме добрий посів між українські народні маси.

Тому звертаємося з найгарячішим зазивом до всеї Української Суспільности, щоб вона масовим закупом і активним поширюванням книжечок, відзнак, медаліонів, плякатів, образів і т.п. видаваних Комітетом „С. Х. У.", причинилася до найвеличавішого відсвяткування Великого Ювілею та до здвигнення тривалого памятника 950-ліття Хрещення Руси-України.

Львів, дня 18 травня 1938.

За Діловий Комітет „Свята Християнської України"

Др. М. Дзерович в.р. — голова

Р. Данилевич в.р. — секретар

ДРІБНЕ, АЛЕ ПРАКТИЧНЕ...

Рис. І. — Брудне білля не сміє бути в щільно замкненій шафі, або валізці, тому що легко псується. Треба його ховати в провівному місці.

Дуже практична й випробувана є невеличка соснова шафка. Перед тієї шафки має вгорі кляпу на завісах, що підіймається. Туди вкидаємо білля й дверцята, що засягають також на поличку є біллям. Звідтіля видобуваємо білля, коли хочемо його прати.

Збоку шафка має більший або менший отвір, закритий дротяною сіткою для провіву. Білля через те не є щільно замкнене.

В літі лекше як у зимі замовити в

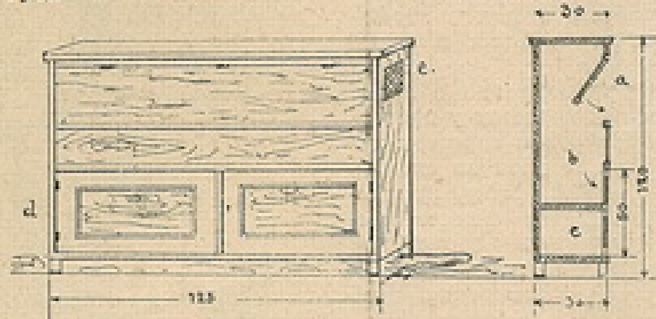

спускаємо кляпу, як це видно на бічному рисунку, при букві а. Білля паде на поличку. Під нею є місце на перехову зимових чи літніх черевиків, спігівців і т. п. Зпереду шафка отвирається на столяра такий мебель. Лекше його полякерувати й скорше сохне. Коли полякеруємо шафку біло, то може вона зручно стояти в передпокою.

*

Конкурс господарської справности

Минулого року влаштували польські господарські школи межишкільний конкурс господарських робіт. Для тієї цілі підібрали чотири господарські школи з однаковим пляном навчання.

Плян конкурсу опирався на приписах міжнародніх господарських конкурсів, що відбуваються щороку в іншій столиці світу. Міжнародні конкурси передбачують змагання в ріжних ділянках домашнього господарства. Є їх около 20. Окрім тем із варення, прання і прятання беруть теж під увагу завдання педагогічні, гігієнічні, крою та шиття, декорації мешкання та ріжні заняття сільського господарства, як городництво, годівлю дробу, молошні перетвори.

Варшавський конкурс одначе обмежувався до праць тісного домашнього господарства. Тут не йшло про найкраще виконання якоїсь роботи, тільки про загальний рівень господарського навчання в краю. Провідні польські круги дбають про піднесення господарської освіти й тому провірюють раз-у-раз її стан.

Для нас, хліборобської країни, має домашне господарство теж незмірну вагу. Та на жаль не маємо змоги систематично його опрацьовувати й плекати. Та щоб бодай приблизно усвідомити собі, як повинні ми працювати, подаємо тут перебіг варшавського конкурсу.

Ще в зимі розіслали по ріжних господарських школах теми й услівя конкурсу:

І. Зварення лінивих пирогів. 2. Випрання серветки, поплямленої какаом, вином або ржою. 3. Випрасування французької сорочки з гаптом. 4. Випрятання якогось мебля.

При першій і третій темі мала рішати точність виконання. Друге й четверте завдання могло бути виконане ріжними засобами чи методами.

У конкурсі взяли участь лише чотири школи, дві варшавські, одна з Ченстохови, а одна з Пнев. Жюрі складалось із 12 осіб. Вісім осіб слідкувало за виконанням, нотуючи помилки, а чотири особи зазначували час кожної чинности. Конкурс відбувався в двох салях: в одній варили, у другій прали й прасували.

Учасниці працювали спокійно й становано. Найгірше випало прасування, що виказало багато хиб технічного характеру. Причиною тут мабуть недостача добре уладжених прален по школах та хибне відношення до цієї ділянки, як маловажної в господарстві. Тому в висліді конкурсу звернено особливу увагу вчительок господарських шкіл на цю недостачу.

Конкурс закінчився постановою влаштовувати конкурси щороку й поширити їх на інші школи.

У порівнанні до так розбудованого шкільництва, наше власне ще в пеленках. — Нижчого типу школи маємо три: в Шибалині к. Бережан, у Миловані і „Труду" у Львові. Середнього типу жіночої школи в нас зовсім немає. Але зате переведено в нас заходами „Союзу Українок" і „Сільського Господаря" безліч господарських курсів. Вони обіймають ріжні ділянки господарського знання. Чи не можна б у нас зорганізувати такого „міжкурсового" конкурсу?

Звісно, зпочатку цей конкурс обіймав би тільки учасниць того самого курсу. Про такий конкурс писали ми вже в „Н. Х." (Конкурс чистоти хати в Запитові к. Львова). Пізніше могли б ставати до конкурсу кілька сіл, або й повіт.

Там, де вже відбуваються такі конкурси просимо надсилати точне звідомлення до нашого журналу.

ЗВАННЯ ГІГІЄНІСТКИ

Новий час приносить нові вимоги. Здійснюються бажання наших гігієнічних провідних кругів щодо свого шпитальництва. Треба думати й про свій санітарний персонал.

Чи його потрібно? Про те нема що й говорити. Правда наш шпиталь має повну обслугу в особах наших черниць. Але вже є потреба лікарських амбуляторій на провінції і гігієнічних курсів по селах.

Гігієнічні курси це покищо новина. Започаткував їх Самбір і провадить із великим успіхом. Напевне можна б такі курси запровадити всюди, де наше жіноцтво потребує піддержки й поради. Треба лише вправного фахового персоналу.

Вишколюють доглядачок і гігієністок спеціяльні школи. Приймають лише з укінченням 6 кляс давнього типу, ще краще з матурою. Наука триває два роки, учениці мусять мешкати в інтернаті. Школи є дорогі, але дають ріжні знижки. Найближча є в Кракові, але існують ще і в Варшаві та Познані.

Навчання починається шестимісячним пробним курсом. Потім іде пів року шпитальної практики. Після того приходять теоретичні виклади, знов шпитальна практика, ще раз серія теоретичних викладів і наука закінчена.

Звання це вимагає витривалости та завзяття. Кандидатка мусить бути здорова, бо праця нераз напружує нерви.

Де працюють доглядачки? Польські статистики виказують, що безробітніх у тій ділянці майже немає. Закінчивши школу спеціялізуються на доглядачок у стислому значінні, гігієністок і ортопедисток.

Доглядачка має варстатом праці шпиталь, клініку, санаторію. Працюють також у лікарських амбуляторіях, при кварцових лямпах, електризації, водних лікуваннях.

Гігієністка працює більше суспільно. Їздить, влаштовуючи курси по селах, робітничих осередках, порадні для матерей. Поборює пошести, бореться з алькоголізмом і пересудами.

Ортопедистки практикують у спеціяльних шпиталях і здобувають вправу у спеціяльному масажі, при зломах костей, льокальному паралїжі, в гімнастиці дітей-калік. Вправні ортопедистки є дуже пошукувані.

Адреси доглядницьких шкіл можна довідатись у Порадні для вибору звання, що є при „Рідній Школі", Львів, ул. Сикстуська 46.

Приписи

ПІСНІ СТРАВОПИСИ

I.

Обід: Помідорова юшка зо сметаною й французькими галушками. Омлет із грибами, тушкованими (душеними) без сметани, картопля. Компот із грушок.

Вечеря: Шпарагова фасоля з води з румяною булочкою (як присмалити булочку, гл. ч. 13—14 „Н. Х."), хліб із маслом, чай.

II.

Обід: Сирівка з городини в помідорах (серединки зужити на підливу). Юшка з зеленого горошку з грінками. Голубці з рижу в помідоровій підливі. Овочевий крем.

Вечеря: Картопля. Саджені яйця, мізерія зо сметаною. Хліб із медом, чай.

III.

Обід: Білий борщ. Січеники з яєць, шпінат, каляфіор. Овочева ґалярeтка.

Вечеря: Салатка з квашених огірків і помідорів. Хліб, масло. Вареники з сиром і сметаною.

IV.

Обід: Овочева юшка з солодкими грінками без сметани. Пісний паштет із грибковою підливою. Зелена салата. Омлет із битою сметаною.

Вечеря: Душена картопля з помідорами й сметаною. Компот.

V.

Обід: Огіркова юшка з картоплею. Вареники з солодкою капустою. Бішкопт із ванілевою підливою.

Вечеря: Салатка з помідорів, хліб, масло. Каляфіор з води з маслом. Чай.

ПРИПИСИ.

Білий борщ.

Потрібно: 25 дкґ городини з цибулею, кілька свіжих грибів, або один сушений, 2 дкґ муки, пів л сирватки, пів шклянки сметани, зелений кріп.

Зварити смак із городини й грибів, процідити. Розмішати муку з дрібкою зимної води, розвести частиною кипячого смаку, влити й заварити. Відставити з вогню, получити з сирваткою й сметаною, посолити, додати січеного кропу, а коли хто любить, пів зубця часнику, розтертого з сіллю. Окремо подати помащену картоплю.

Примітка: Сирватку можна вживати до заквашування борщу замість цитрини. Добре також послужить квас огірковий.

Юшка з зеленого горошку.

Потрібно: 30 дкґ городини з цибулею, 35 дкґ лущеного зеленого горошку, 3 дкґ муки, пів шклянки солодкої сметанки або молока.

Зварити смак із городини в літній воді. Осібне зварити горошок у пів лiтрі води. Смак перецідити, горошок перетерти через сито змішати зо смаком. Розігріти масло, всипати муку, присмажити, але не присмалити, розвести зимною водою і смаком, влити й заварити сметанку, розпровадити гарячою юшкою і вимішати вже без варення. Щоб юшка була ще смачніша, можна підбити її жовтком.

Подавати її з грінками. Незвичайно добірна в смаку, так, що годиться на приняття.

Пісний паштет.

Потрібно: 20 дека муки, 10 дкґ товщу, 1 жовток, квасна сметана, сіль.

Тісто: Пересіяну муку посікти з товщем, додати жовток і яку ложку сметани. Замісити тісто рукою і винести в зимне місце.

Потрібно: 10 дкґ рижу, 4 дкґ сушених грибів, 1 або 2 яйця, 3 дкґ масла, цибуля, зелена петрушка.

Начинка I: Зварити гриби щоб змякли, посікти. Зварити сипко риж, а твердо яйця і посікти. Посікти дрібно цибулю, присмажити на маслі на ясно-золоту краску, додати січених грибів, пересмажити, вимішати з рижом, яйцями, петрушкою, посолити в смак і вистудити.

Потрібно: головка капусти, що важить тричверти кґ, 8 дкґ товщу, сіль, і цибуля.

Начинка II: Почистити й сполокати капусту, поділити на частини й вийнявши качан, посікти на стільничці. Посікти дрібно цибулю й присмажити на товщі, але не присмалити. Капусту вимішати з цибулею й тушкувати (душити) без води аж змякне, скроплюючи кількома ложочками вивару з грибів. Вистудити.

Паштет: Тісто розтачати, виліпити ним тортівницю так, щоб тісто звисало поза краї. Уложити в ньому на переміну риж і капусту, заліпити зверхи тістом. Спекти на золоту краску.

Осібне подати до цього грибову підливу з решти смаку, зо сметаною, додавши досить кропу або зеленої петрушки.

Крем із овочевої ґалярeтки.

Потрібно: шклянка соку з овочів, добре посолодженого, 2 дкґ желятини, овочі або конфітура, з 1/8 л окропу.

Сполокати желятину й намочити в зимній воді. Вичавити й кинути до відміреного окропу, розпустити й виходолити. Вимішати з овочевим соком. Коли треба, додати цитрини й цукру.

Виходолити в зимній воді, мішаючи часто. Коли ґалярeтка починає тужіти, вбивати її тріпачкою, аж збіліє, наросте і згусне. Тоді вимішати з пригорщею сезонових ягід. Виложити до шкляної салятирки й застудити.

Компот із грушок на зиму.

Потрібно: 1 кґ грушок, півтора кґ цукру, пів ліски ванілії, сок із одної цитрини, шклянка води, 50 дкґ цукру.

Обібрати грушки, й кидати в зимну воду, заквашену цитриновим соком. Коли всі вже обібрані, обварити, вийняти на сито й лишити, нехай скапає. Зладити густий соковик із півтора кґ цукру, додаючи стільки води, скільки цукор забере. Соковик заварити та зшумувати. Кинути грушки й ванілію на кипячий соковик і смажити на легкому вогні поки овочі не стануть прозрачні. Тоді вилити в порцелянову посудину й лишити до другого дня. Тоді злити соковик, додати шклянку води та пів кґ цукру, заварити, зшумувати, зняти з вогню й додати на кґ овочів одну пастильку бензоесу, розпущену в ложці літньої перевареної води. Уложити грушки в слоїках й холодним соковиком їх залити.

Фасолька на зиму.

Обібрати фасольку з волокон і покроїти в скісні пасочки і укладати в сухій камяній посудині, пересипаючи кожну верству сіллю. Зверху покласти деревяне денко й притиснути важким каменем. Переховувати в сухому й зимному місці. Перед ужитком треба фасольку намочити кілька годин і варити, не соливши.

Ґалярeтка з піґов.

Обібрати піґви з лушпини й вийняти кістки. Покраяти овочі на кусники, залити водою так, щоб їх покрила і розварити в камяній посудині. Коли зробиться суцільна маса, вилити її до полотняного мішка й повісити, щоби стік. Другого дня відміряти його, на 1 л всипати півтора кґ цукру й варити, зшумовуючи. Доварюючи, втиснути сік із одної цитрини і спробувати чи готове, а саме капнути на деревяну ложку. Коли зітнеться, відставити з вогню й теплу ще налити до слоїків. Коли добре смажена, має гарну рожеву краску. З піґов можна зладити мармеляду.

Форми для всіх

Ч. 968. **Суконка** дводільна для дівчинки від 12 до 14 літ. Спортова **блюзочка** з лекшого матеріялу, прикрашена вишивкою і складана вовняна **спідничка.**

Як кроїти?

Наперед зішпилити форму шпильками і приміряти. Коли потрібно вкоротити, то треба зробити відповідні закладки на формі, менш більш у половині кожної форми, ніколи на придолі. Допасовану форму приложити на подвійно зложений матеріял, припняти шпильками і викроювати точно за формою, зазначуючи усі знаки з форми на матеріялі. Ця форма включає 1 цм на шви.

Як шити?

Лучіть шви, допасовуючи відповідні знаки на формі.

1. Зішити лиштви і пришити з правої сторони до горішнього вирізу блюзки. Вивернути її на ліву сторону, запрасувати і ручно викінчити.

2. Зішити боки блюзки французьким швом, лишаючи по лівій стороні розпір.

3. Зішити французьким швом рукави.

4. Блюзку наморщити кругом і пришити комірець.

5. Зішити поясок від блюзки і праморщити блюзку кругом на придолі.

6. Спідничка. Зішити правий бік баскінки.

7. Зішити раменця, розпрасувати шви, обшити кругом скісною ляміввкою, відвернути на ліву сторону і ручно ляміввку викінчити.

8. Зложити складки після зазначених знаків на формі, зафастригувати їх до кінця і застебнувати на машині до означеного стрілкою місця.

9. По запрасованні складок злучити бічні шви спіднички.

10. Пришити спідничку до баскінки, викінчити лівий розпір скісною ляміввкою і пришити дві запинки.

11. Пришити поясок до спіднички.

Жінки малого росту

Як повинні одягатись жінки малого росту? Із цим неабиякий клопіт. Коротка мода ще зменшує й так невеличку постать. Ще пів біди, коли стать струнка й тендітна. Тоді може вона навіть мило й по дитячому виглядати й така жінка все дуже молода. Але гірше, коли вона кругленька!

Щож, і на те є рада. Тільки треба уважніше студіювати моди журналі, дбайливіш підбирати моделі, вишукувати матерії.

Недавно тому сальон Скіяпареллі, один із перших у Парижі, видав спеціяльні вказівки для жінок малого росту.

Отже дрібні, молоді жінки повинні вбиратись „на підлітків". Мода цьому незвичайно сприяє. Можуть носити гладкі квітчасті суконки, спортові спіднички з блюзочками. Лише уникати перевантаження їх фальбанками, чи мереживом, бо це зараз принижує. Взори повинні також бути дрібні, невеликі. Бо великий, лабатий взір на малій особі може її споганити.

При вовняних суконках треба вистерігатись широких поперечних поясків із колірової шкіри. Вони перетинають постать і скорочують її. Малого росту особа може носити тільки пояски з того самого матеріялу, що сукня, або й шкіряні, але в матових красках.

А вже великих ґудзиків чи декоративних спряжок напевне не вільно їм вбирати. Такий яскравий деталь звертає сейчас на себе увагу.

Зближається осінь, який вибрати плащ? На щастя будуть модні гладкі, спортові. Маленька жінка повинна вибирати або зовсім довгий до половини лидки або коротенький жакетик нижче пояса. Тричвертеві плащі, втинані, кльошові зовсім невідповідні для неї. Ще краще їй служать болерка, що їх тепер багато видно. Тому при зимових сукнях повинна вона послугуватись ними.

При капелюхах треба вистерігатись широких „клапоухів". Вони обнижують ріст. Вже краще підбирати малі криси при високих денках.

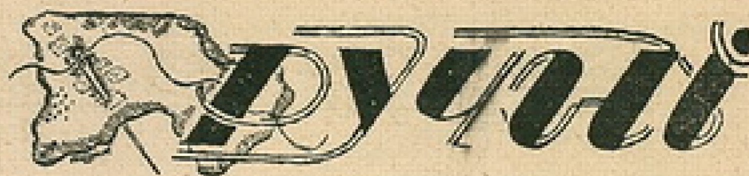

НОВІ ТОРБИНКИ

Хочемо все відміни в нашому вбранні, свіжости в вигадах і проектах Тому подобаються нам оці торбинки що живцем перейняли сільську виставку.

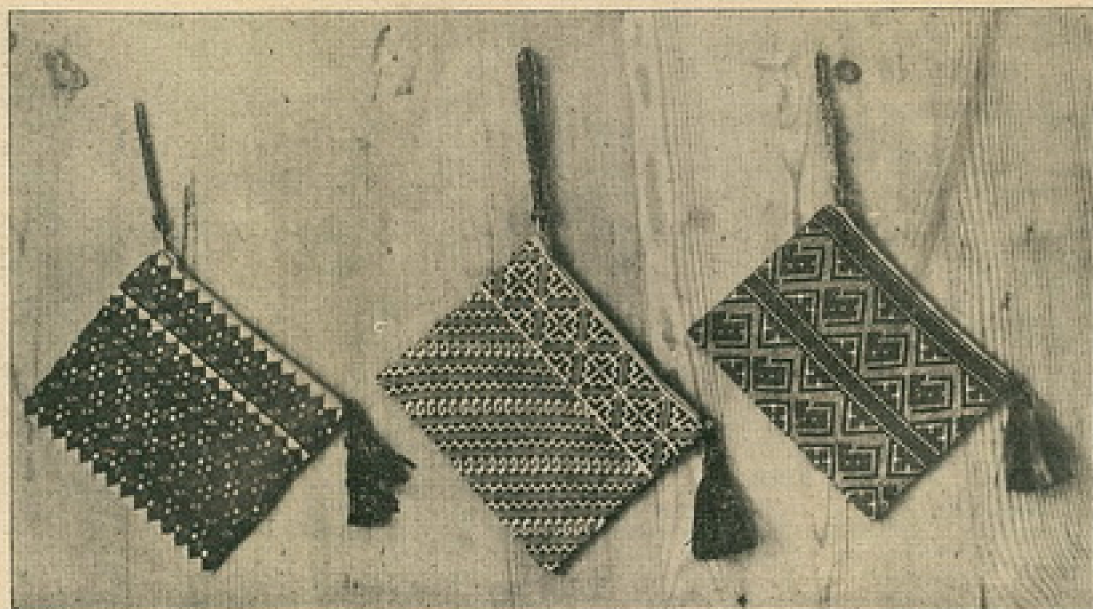

Ч. 1. Густий хрестиковий взір вишитий у цілості на долішній частині торбинки. Але згори повторений ще раз лише вершок, себто зубчаста частина. Два тороки в красках вишивки.

Ч. 2. В оригінальний спосіб прикрашена також і друга торбинка. Гора торбинки вишита виставкою, а спід її покритий скісним узором рукава. Все в одній яркій красці.

Ч. 3. Весела торбинка чорно-червона. Вуставковий взір (гл. рис.) повторений тут двічі. Вгорі й посередині торбинка перепоясана широким краєм, а з долини ні.

Взір до цеї торбинки поданий нижче.

Взір до торбинки

Хрестиковий взір у красках чорній і червоній.

Роботи

Дитяче вбрання

Багато вишивана суконка для дівчинки. Проекту й виконання **п. Олени Борисевич, Дрогоїв.**

Взір до цієї суконочки вже був поміщений у „Н. Х.". Щоб його не повторяти, подаємо інший, що також гарно надається для дитячого вбрання.

Взір для суконочки

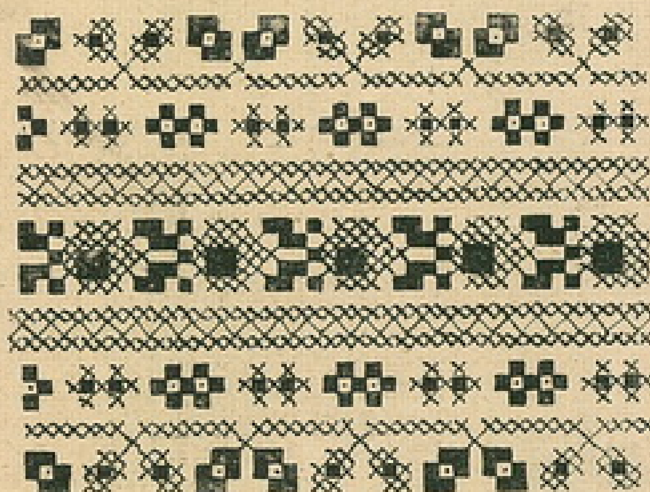

Бойківський квітчастий взір ніжного й дрібного рисунку. Виконаний у трьох красках: ■ чорна, xx червона ... жовта.

Дитячий кафтаник

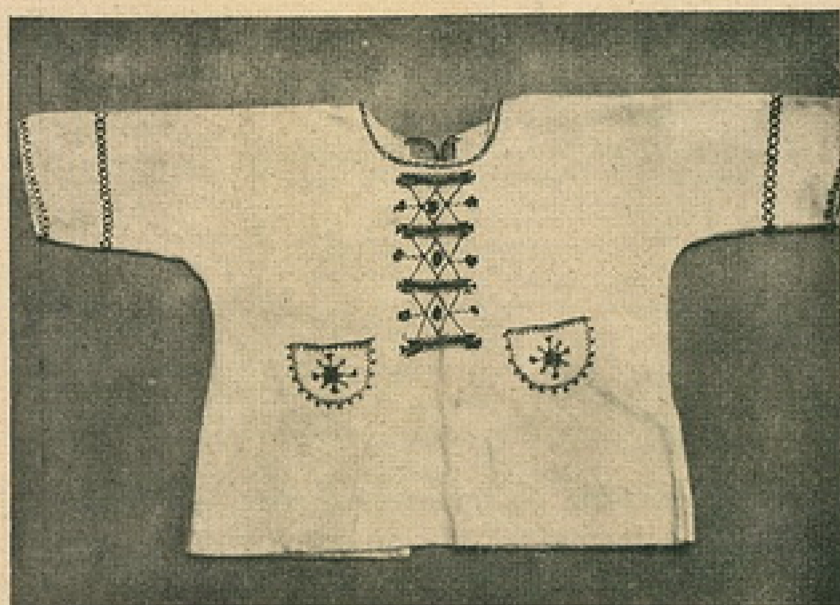

Дбайлива мама рада придбати свою дяцю. Ось зразок гарненького кафтанчика, стилізованого на народній лад.

Кафтаничок для однорічної дитини. На зиму може бути виконаний із фляснелі, на літо з лекшого матеріялу. Прикрашений зпереду на лад покуцьких кожухів, коліровими застібками та кутасиками. Кишеньки викінчені так само.

ЛІТНЄ ВБРАННЯ

Полотняні сукні все ще дуже модні. Тому учениці **фахової школи СС. Василіянок** у Львові постановили кожна пошити собі полотняну суконку на народних мотивах. За допомогою і порадою вчительки, що відома зо свого добірного смаку, **п. Наталі Гургули**, моделі вийшли дуже цікаво. Ось два зразки, що їх наділи щасливі власниці на себе.

Ч. 1. Молодеча суконка з небіленого полотна. Крій оригінальний. Зпереду одна половина суконки заходить на другу, застібнута під шию. Краї вилог настебновані коліровими нитками. Вся прикраса суконки в ярко-коліровних кутасиках, що ними викінчені кінці пояса і вилог. Такі самі кутасики є при сільських кожухах як „дармовиси".

Ч. 2. Оця суконка має крій скромніший. Рукави кімоно, виріз шиї й пазушка обкинені коліровою ниткою та завязані стрічкою. Вся прикраса сукні це широкий пояс, що нагадує сільські „писані" черези. Пояс застібується зпереду на гаплики. Краї його обведені зикзакуватим мотивом у кілька рядів та викінчені коліровими ґудзичками.

Гарно й оригінально вишити блюзку це нелегка річ. Як часто бачимо в літі незугарні проєкти, що є виплином невправної фантазії. Але часом трапляється дуже вдатний модель і такий хочемо тут відмітити. Ось блюзка проєкту **п. Калини Танчаківської**. Крій її гладкий, кімоновий. Вишивка яворівська. Взір примінений дуже влучно; зпереду два рядки вишивки неначе маркують пазуху, поруч у невеликому відступі ще по одному рядку. Те саме повторюється на раменах, але лекше й коротше.

ПЕРЕДОСІННІ МІРКУВАННЯ

Серпень це ще не осінь, ні! Ще пливе з неба повним струменем сонячне проміння й гірський струмочок тягне до купелі. Але вже снується по стернях ледве чутними нитками бабине літо. А в моді діються перевороти.

Які саме? Про те цікаві ми почули.

Краски: Занедбана брунатна все восені відживає. Біля неї зявляється винно-червона, темно-зелена й спокійно-сіра. Синє й фіолетне відступає в тінь. Тканини мягкі й без полиску. Багато суконь зложених із двох красок, але в мягких контрастах. Нема ярких красок і прикрас.

Плащі: Легко втинані в поясі, з малими вилогами. Футра далі плоскі, щоб їх можна вживати, як матеріялу, себто як гезок, частин рукавів і комірів. (гл. рис. 3)

Костюм: Побідив прилягаючий жакет, що обіймає бедра. Вилоги малі, або й зовсім їх нема, викрій сягає аж під шию (гл. рис. 5).

Сукні: Передбачені три типи. Один спортовий, матиме як прикрасу легкий жабот (гл. рис. 4), що особливо корисне для гладших осіб. Другий тип сукні пополудневий (рис. 6) має плащевий крій. Ця форма вже відома, але прийде до значіння щойно в цьому році. Третій тип сукні щойно показується несміливо (рис. 8). Це драпована сукня, що дуже вдячно обхоплює стан і бедра. Окрім того дуже ще модний високий стан, що дає привабну струнку лінію.

Блюзки: Вони невмирущі. Як довго існують костюми, мусять і вони бути. Тільки вечірніх уже не видно. Натомість увечорі показується замість блюзки довгий прилягаючий станик до бедер, поверх довгої спідниці.

Вечірнє вбрання все ще довге. Багато буде рясовання в цьому році. Також стилеві сукні з тюлю, перетягані коліровими стрічками (рис. 10) матимуть успіх.

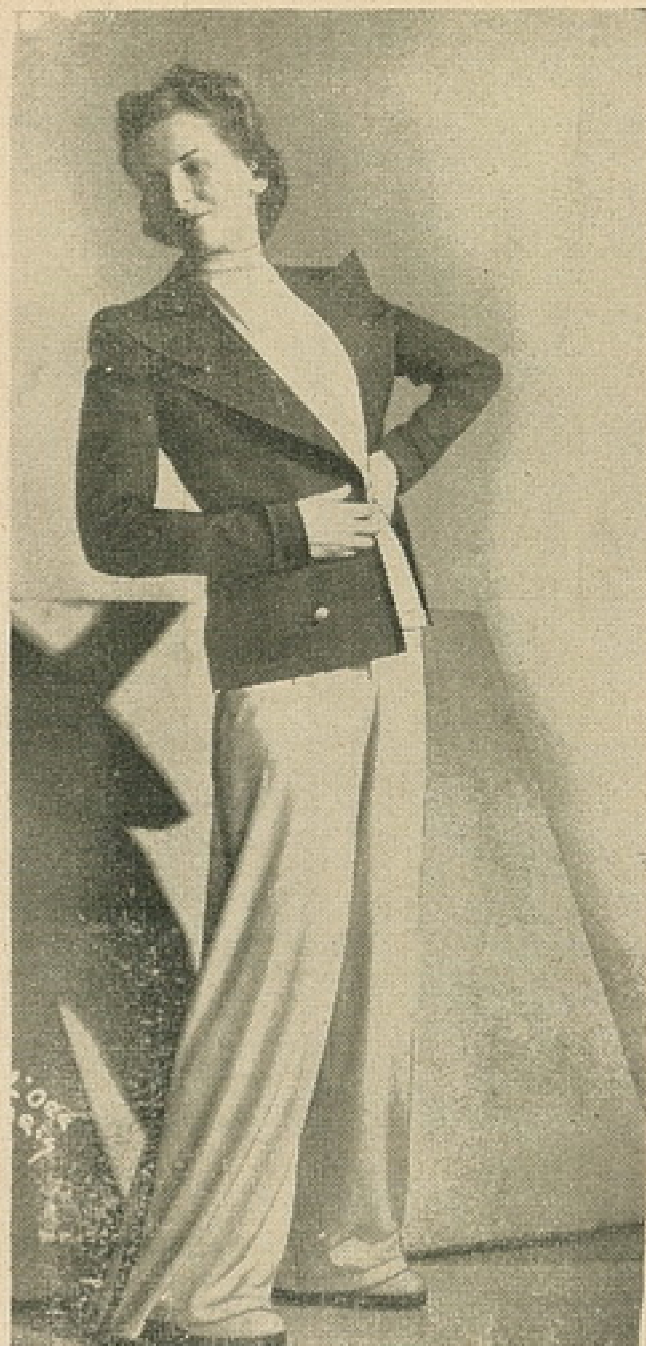

Хто веслує...
потребує окремого костюму. Ось він — темносиній жакет і білі штани.

БІБЛІОТЕКА ДЗВОНІВ

видала в останніх роках такі нові книжки:

1. Н. Королева: БЕЗ КОРІННЯ. Спомини в повістевій формі. 8 , 124 ст. Ціна 2.50 зол.
2. Н. Королева: ПРЕДОК. Повість. 8 , 143 ст. Ціна 3.00 зол.
3. Н. Королева: ІНАКШИЙ СВІТ. Екзотичні оповідання. 8 , Ціна 3.80 зол.
4. Н. Королева: ВО ДНИ ОНИ. Нариси 8 . 40 ст. Ціна 1.20 зол.
5. Н. Королева: „1313“ Повість зі середньовіччя. 8 . 116 ст. Ціна 2.30 зол.
6. Б. І. Антонич: КНИГА ЛЕВА. Поезії 8 . 64 ст. Ціна 2.20 зол.

Книжки ці повинні знайтися у кожній українській бібліотеці. Замовляти в Адміністрації „Дзвонів“ Львів, вул. Японська 7. II. Для передплатників журналу „Дзвони“ значний опуст. Хто замовляє в Адміністрації не платить порта.

Рибки, мушлі...
На білому шовку надруковані мушлі і рибки. Чи може бути кращий комплет над море?

Для донечки.

Що ви сказали б, пані, на цей розкішний стрій для дівчинки? Біло-синя комбінація, що її прикрасою є моряки... Хусточка конечна. Додаймо, що матуся може замість білого підкладу вибрати якийсь кольоровий матеріял. Не сміє тільки забути про... моряків.

Пляжові штани

є в ріжних відмінах. А найновіша це гладкий, мужеський крій, навіть із запрасованою складкою посередині. До цього сандали з деревяною підошвою.

До опалювання

дуже відповідний оцей пляжовий костюм із короткими штанятами.

ВІДПОЧИВАЙМО ПРОДУКТИВНО!

Надійшов час вакацій, пора відпусток і відпочинку. Варто при тому згадати, що пишуть про відпочинок педагоги, гігієністи й інші знавці. Отже справжній відпочинок не полягає в тому, щоб нічого не робити — а радше в тому, щоб змінити працю і зацікалення. В кожному разі відпочинок того, хто старається нічогісінько не робити і не думати, має сумнівну вартість. Тому цілком справедливо пише часто наша преса наприклад про те, що наші літники повинні в час ферій зайнятися культурною працею в місцевих сільських установах. Та очевидно, що така гарна праця не перешкоджує попрацювати і над собою, наприклад попрочитувати найкращі твори останнього року, яких за буденною працею не встигаємо переглянути. Або подумати взагалі про себе, про своє життя, про свою майбутність — це теж праця! Призадумаймося, наприклад над тим, чи ми забезпечили собі і на другий рік такий відпочинок, або чи взагалі забезпечили себе і своїх найближчих на гірше, бо ніщо сьогодні не є певне і всяке може прийти. А що найтривкішою запорукою майбутности є — ощадність, то подумаймо, скільки ми досі заощадили, і то раціонально, в рідній банку, де наші ощадности приносять і нам і загалові користь. Коли й заощадили що, то не забудьмо навіть з гроша, призначеного на відпусткову приємність, відложити щось на дальшу ощадність. А коли не заощадили, то тим більше відложім щось з вакаційних грошей, щоб мати певнішу надію на наступні приємні відпочинки.

(Ю.)

Квітник на голові

Віджили давні широкі капелюхи з квітами. На чорному тлі розтягнена зелена сітка, а на ній покидані нарцизи, півонії, або під осінь айстри...

З НАШОГО ДОСВІДУ

П. Галі Дуркот, Болозва. Про консерви з городини писала Наталка Гаврих у ч. 13—14. „Н. Х.". Там є добрий припис на консерву з горошку. Так само виконується консерва з фасольки-шпараґівки і каляфіора, лиш не в фляшках, а слоїках.

У червні вийшло одно подвійне число.

Нова мода

Видумали тепер щось нового, але... лише для струнких пань. Костюм у смужки. Краски ріжні, преріжні. У Парижі ті моделі дуже подобаються.

На пляжу

повинна кожна молода й гарно збудована жінка вдягатись легко й провівно. Потіхою для батьків і мужів послужить доказ, що ця сукня не вимагає багато матеріялу і легко її самій пошити.

ЯК ЗДОБУТИ успіх у жінок?

В одному з американських часописів професор університету в Єл-Мемфіск перевів цікаву анкету. А саме розіслав до сотні мужчин обіжник із запитом: „Чому завдячую успіх у жінок".

З відповіді показалось, що більшість їх завдячує свій успіх естетичному вигляду, грошам, духовим прикметам, гарним зубам, милій поведінці і т. д.

Коли б у нас, тут, перевели подібну анкету, напевне показалось би, що найбільший успіх мають ті панове, що голяться знаменитим милом або Лявендовим кремом до голення Шаха, а поголившись, уживають відомої Лявендової води, зуби чистять пастою „Толюдонт" Шаха.

Віктор Петров

АЛІНА Й КОСТОМАРОВ

Наступного дня після зустрічі в театрі Микола Іванович прийшов до Крагельських. Багато балакали і сміялись. Сувора мати, що не дуже спочатку прихильно поставилась до знайомства з пансіонним учителем, непомітно зацікавилась веселою розмовою і, прощаючись, нагадала Костомарову про час їхнього повороту до Києва й дала адресу їхнього київського помешкання.

Крагельські лишалися в Одесі на ввесь серпень і вересень аж до жовтня, а Костомаров мусів повертатися до Києва. Він розпочинав курс лекцій з історії в університеті, мав читати вступну лекцію і ввесь з головою збирався поринути в підготовку до лекцій, в роботу над джерелами про Богдана Хмельницького, відшуканими в університетській бібліотеці, в писання „Словянської Мітології", яку, бажаючи бути оригінальним і архаїчним до кінця, він видрукував незабаром церковно-словянським шрифтом.

Літо кінчалось, наближалась осінь і праця.

III.

З перших днів жовтня р. 1846, як тільки Крагельські повернулися з Одеси до Києва, Микола Іванович почав учащати до них на Печерське в маленький будинок на Госпітальній вулиці.

Сам Мазуров, вітчим Алінин, що служив в комісаріятській комісії (згодом перетворено в інтендантство), був людина хвора, слабував на хірагру, ревматизм рук і рідко виходив з свого дуже напаленого кабінету.

Пані Крагельська прихильно поставилась до візит Костомарова. На її думку, Аліна та її сестра були ще надто молоді, щоб їх вивозити на блискучі генерал-губернаторські балі. Хай, мовляв, ще рік або два посидять вони вдома, попрацюють, почитають, розвинуться. Для них багато корисніше буде, коли, замість банальних випадкових знайомств, вони покищо обертатимуться у вузькому колі близьких домашніх друзів, віддаючи вільний свій час серйозній науковій лектурі та вдосконалюючись у музиці.

З цього погляду знайомство з Миколою Івановичем здавалось Крагельській бажаним і прийнятним. Та й сам Костомаров з першої своєї візити почав розмову про те, які твори Аліна з сестрою гадають прочитати й запропонував їм не тільки свої книжки, але й свій вибір.

Тієї зими, заглибившися в історичні студії та в готування до університецьких лекцій, Костомаров жив у цілковитій самоті. Свої спочинки він віддавав відвідинам Крагельських-Мазурових.

Майже щовечора Костомаров ішов з Рейтарської вулиці, де тоді мешкав, на Печерське, на Госпітальну вулицю щоб довшими осінніми й зимовими вечорами, коли траплялося, що в Крагельських не було гостей, розмовляти з Аліною, читати вголос говорити з приводу прочитаного, абож — і це найбільше його приваблювало й чарувало — слухати Алінину музику.

— Я завжди думаю про музику, казала за себе Аліна.

Костомаров був романтик і, як романтик, він не міг не любити музики. Музика бо, — так учили романтики, веде людину від порожніх справ і прагнень щоденного життя в храм Ізиди, де природа в святих, ніколи не чуваних і проте зрозумілих звуках розмовляє з нами.

У цю сферу музики й піднесеного романтичного культу музики Аліна поволі втягнула й Костомарова. Вона грала його улюблені песи, і він так захоплювався її грою, що прохав грати ще раз то цілу песу з початку до кінця, чи то якийсь окремий уривок, що був йому найбільше довподоби.

З усіх музичних творів залюбки слухав Костомаров Лістового „Ерлькеніґ-а". Його надто важко виконувати через швидкі шалені темпа. Граючи його, доводилось напружувати всі сили. Та Микола Іванович завжди просив Аліну грати вдруге. Він настоював на своєму бажанні, а Аліна відмовлялась, посилаючися на втому. Вона згоджувалася повторити Erlkönig-a але тільки за умовою винагороди, вимагаючи, щоб Микола Іванович прочитав який-небудь твір Пушкіна спеціяльно для неї, а Міцкевича для неї з сестрою та для матері.

Алінина мати була полька, походила з стародавньої польської фамілії і з усіх поетів визнавала тільки Міцкевича. Інших поетів вона не знала й не цікавилася ними, але, коли їхній гість чудесно й з піднесенням деклямував на память „Дзяд-ів" або ж „Пана Тадеуша", то проймало її захопленням.

Память у Миколи Івановича була феноменальна, і читав він поетів чудесно. Підчас читання лице його робилося таким живим і піднесеним, що приваблювало всіх присутніх. Очі його запалювались, ввесь він випростувався і перероджувався. В такі хвилини він здавався майже вродливим і примушував забувати за свої „чуфізи", розмаяне волосся, короткозорість, несусвітні чоботи й загальну химерність своєї вдачі.

В звуках музики Костомаров учився пізнавати своє серце.

Костомаров приходив до Крагельських, ставав у куточку залі коло роялю і, перегортаючи ноти, дивився в обличчя Аліні й слухав її музику. В куточку залі коло роялю вони почували себе відокремленими від усього світу, мандрівниками, що ввійшли до країни іншої.

Попри всю принадність цих вечорів, вони швидко обридли господині дому, пані Крагельській, і вона почала нудьгувати.

Протягом багатьох років пані Крагельська звикла до зовсім інших розваг. Вона щодня абож відвідувала картярські вечірки в своїх знайомих, абож улаштовувала їх у себе. Без „пульки" ввечері вона почувала себе ні в сих, ні в тих.

Микола Іванович, не зважаючи на всю свою самозаглибленість, швидко помітив байдуже ставлення з боку пані Крагельської до музики, читань, розмов. Не знаючи причини цього, він почув себе ніяково. Чи не слід припинити відвідин? Та Аліна заспокоїла його, вона прямо сказала, в чім справа. Тоді Микола Іванович насмілився запропонувати свої послуги. Він хотів бути чемним.

Він сідав за столик, брав у руки карти й мужньо йшов назустріч плутаній і незрозумілій, нудній для нього нісенітниці преферанської пульки. Він був аж надто неуважний і химерний, щоб міг годитись у партнери. Грати з ним у карти, значило ввесь час дратуватись і тільки. Він не тільки плутав назви, не вмів „розпорядитися картами", ба навіть тримати їх так, щоб їх не бачили сусіди.

Згодом пані Крагельська, побачивши, що відвідування молодого професора вчащаються, не захотіла для Миколи Івановича відмовлятися від пульки і як тіль-

ки являвся хтось із звичайних партнерів, вона сідала за великий столик, цілком віддаючи Аліні з сестрою розмову з Костомаровим, гру на роялі й читання вголос поетичних творів з єдиною умовою, щоб усе це робилося віддалік від столика й не відтягало уваги осіб, що грали в карти.

Це дуже сподобалося Миколі Івановичу. Він побачив, що своїми візитами нікому не заважає, а за такої ситуації йому приємніше було проводити вечорі в товаристві своїх колишніх учениць, що слухали його з піднесенням.

Так поволі минав час.

Імена Міцкевича, Пушкіна, Ліста, Бетовена, Шуберта відзначили віхи, що повз них пройшли 1846-47, з жовтня до лютого, коли повільно, підтримана розмовами, музикою і читанням поетів, достигла їхня любов*).

IV.

Минали дні. Трохи не щовечора приїздив Костомаров до Мазурових. Він чекав зручного моменту, щоб просити Аліниної руки.

Нарешті, 12 лютого трапився вечір, коли нікого з гостей окрім Миколи Івановича не було. Як звичайно Аліна грала його улюблені речі; як звичайно, Микола Іванович стояв коло роялю і дивився на Аліну. Він ледве дослухав останній акорд і звернувся до Аліниної матері, що сиділа поруч:

— Я прошу у вас руки дочки вашої Аліни.

— Хай вона сама віддасть її вам, Миколо Івановичу.

Він узяв Аліну за руки й хотів підвести її до матері.

— Не знаю!... Не знаю!... — пробурмотіла Аліна.

Вона стояла на місці й не рухалась. Рука Аліни тремтіла.

— Хай буде так, як хоче мама.

Мати посміхнулась.

Микола Іванович не випускав Аліниних рук. Минуло декілька секунд у німій напруженості. Як повинні були битися їхні серця в ці секунди німої, несказаної, але до болю гостро відчутої нерішучости? Микола Іванович стиснув тремтячу руку Аліни, вона відповіла на потиск потиском і, побравшись за руки, вони вдвох підійшли до матері.

Пані Крагельська викликала чоловіка-вітчима й відрекомендувала йому жениха та наречену. Усі були зворушені.

За проханням жениха, другого дня, 13 лютого, призначено заручени. Ішов другий тиждень великого посту й тому, хоч як поспішався Микола Іванович з шлюбом, та раніше Фоминого тижня 30. березня відсвяткувати весілля не можна було.

На призначену годину, ввечорі 13 лютого до Крагельських-Мазурових на Госпітальну вулицю зїхалися пан-отець з титарем, жених з своєю матірю, Тетяною Петрівною, суворою й мовчазною, блідою, з стисненими вузькими зубами, старою, колись, певне, вродливою жінкою, та ще мадам Де-Мальян, начальниця пансіону, де була вчилася Аліна.

Приміщення було яскраво освітлене. В світлі запалених свічок сяяли й блищали на білій Аліниній серпанковій сукні великі камені брильянтового намиста й брильянти ковтків. Убрана в біле, в сяйві брильянтів маленька чорнява дівчина з чорними блискучими очима вся світилася.

Після обряду заручин Аліну й Миколу Івановича почали вітати. Подали шампанське, проголошували тоасти й побажання, обіймались. Тетяна Петрівна й пані Крагельська були схвильовані; у мадам Де-Мальян скотилася сльоза. І в цей урочистий момент чомусь на декілька хвилин запанувало мовчання.

Здавалося, мовчання загрожує і пророкує, проростає в хистку непевність і сумнів, готує якусь несподіванку. З напруженою увагою присутні слухали мовчання, не наважуючись його перервати.

На дворі завив собака. Із довгим жалібним виттям в освітлену кімнату ввійшов нічний лютневий холод, темна порожнеча, сумне віщування нещастя. Недавня схвильована радість забарвилась тривожним передчуттям.

Обидві матері поглянули одна на одну. Тетяна Петрівна уперто мовчала, а пані Крагельська сказала:

— І число вибрав Микола Іванович 13 для дня своїх заручин, і собаки виють у нас підчас тосту, замість музики!... Так усе це прикро!

Пан-отець заспокоював:

— Ми не повинні, — казав він, — гадати про прийдешнє, та ще за такими прикметами. Сподіватимемось на благу долю наших новонаречених, а поки ми повинні жити їх радощами й милуватись з них.

В цей час ніщо не могло стурбувати Миколу Івановича й Аліну; вони були безмежно щасливі, надто коли, повторивши всілякі побажання за шампанським, усі зібрались якось особливо врочисто сідати за стіл. Замість сісти з усіма за стіл пити чай, вони побігли до роялю. Аліна сіла грати, Микола Іванович сів поруч з нею, але потім не стерпів і став проти Аліни, щоб не зводити з неї очей, як і колись.

...Вони були самі. Вони почували себе відокремленими від усього світу.

— Моя мила, — сказав він після довгого поцілунку, — мені здається сном, що ти моя; але мене ще більше дивує, що ти не завжди була моєю.

— Мені здається, — сказала вона, — що я знаю тебе з давніх давен.

— Невже ж ти справді кохаєш мене?

— Я не знаю, що таке кохання, але одно можу тобі сказати: у мене таке почуття, ніби я тільки тепер стала жити, і я так віддана тобі, що хотіла б віддати за тебе життя.

— Дорога, тільки тепер я розумію, що означає бути безсмертним.

— Милий, який ти добрий! Я бідна, незначна дівчина.

— Як глибоко ти мене присоромила! Бо те, що є в мені, походить від тебе. Без тебе я був би ніщо. Ти небо, що мене тримає і зберігає...

Пані Крагельська визнала поводження Аліни за непристойне, вийшла з-за чайного столу, підійшла до неї й сказала:

— Треба б з сьогоднішнього вечора зробитись дорослою і посидіти з гістьми. Грати завжди встигнеш.

— Чому ж гостям не послухати, як ми граємо? — сказав Микола Іванович.

— Хто грає, а хто милується! — зауважила мати, жартуючи.

— У моєї нареченої сьогодні надзвичайно врочистий вигляд.

— Це роблять брильянти, які я тільки й можу дати своїй дочці.

— Та їй не треба ніяких брильянтів, бо вона сама — коштовний брильянт.

Мати якось кисло посміхнулась і пішла до чайного стола. Наречені пішли за нею.

За декілька днів згодом Аліна з матірю поїхали „на чай" до Костомарових. Їх зустріли привітно. Пані Крагельська пронудьгувала

---

*) Слідуючий уступ описує зустріч Аліни Крагельської з славетним музикою Лістом. Тому, що ми містили його з нагоди роковин Ліста у ч. 5, 1937, вважаємо зайвим це передруковувати. Там же знайдуть читачки й світлину Анни Крагельської.

ввесь вечір у товаристві Тетяни Петрівни, у вітальні, а Микола Іванович з нареченою просиділи більшу частину в кабінеті й, певне, нудьзі не було місця.

При відїзді в руках Аліни було дві книжки: одна твір про унію, дисертація Миколи Івановича, друга „Гілка", збірник українських поезій Миколи Івановича. На обох він, сидячи в кабінеті, зробив присвятного написа: „Коханій, найкращій половині душі моеї, Аліні Леонтіївні Крагельській".

Аліна привезла ці книжки додому.

На ранок мати спитала їх у дочки і, зазирнувши трохи в їх зміст, сказала ніби про себе:

— От жених! Книжками обдаровує свою наречену та ще й хахлацькими!

— Сьогодні я отримаю третю, французьку.

— Ну й слава Богу! — уїдливо закінчила мати.

Ці женихові подарунки пані Крагельська вважала за прикре й нечемне порушення усталених традицій і доброго тону. Кожен інший у подібному становищі потурбувався б подарувати своїй нареченій щось інше, якісь коштовні речі, чи що, а цей...

Поведінка майбутнього зятя з самого початку здавалась їй неприпустимо-нетактовною.

Ввечері приїхав Микола Іванович і привіз Аліні обіцяну книжку. Цього разу не була французька книжка, але яка? Наслідування Христу, французький переклад твору Хоми Кемпійського, англійського середньовічного містика!... Дивний вибір і химерний подарунок! Але ще надзвичайніш був присвятний до цієї книжки напис.

Костомаров володів майстерністю гротеску, як ніхто. Він був Дон-Жуан оригінальности. Оригінальність була, певне, едина жінка, яку він будь коли кохав.

Людина упереджень і літературних стилізацій, він хотів би бачити в Аліні „святу".

— ...О, кохана, небо дало мені тебе, щоб я тобі вклонявся. Я молюсь тобі. Ти свята, ти несеш мої бажання до Бога; в тобі він являеться мені; в тобі він показує мені всю повноту своєї любови. Я вічно дихатиму тобою; груди мої ніколи не перестануть вдихати тебе. Ти божественна величність, вічне життя в найчарівнішому втіленні...

Збираючись одружитись, він дарує нареченій книжку, в якій проповідується самота й розповідається за принадність самотнього чернечого життя.

„Від бога призначена подруга життя, улюблена Аліна! Приносячи вам у подарунок цю книгу, я прошу вас понад усе, чого міг би просити жених у своеї нареченої, з глибокою увагою прочитати все що написав тут великий автор, засвоїти дух цього твору, особливо ж зберегти у своїй памяті й у своему серці написане на стор. 178 і далі, і, взагалі, так сприйняти за допомогою всевладної благодаті, щоб стала ясна, як день та велика спасенна думка, що справжні християни в шлюбному союзі зеднуються не тільки тілом, але й духом, не для плотських утіх, не для карієри, не з суети, не з того статевого прагнення, яке в світі неправдиво профанується імям кохання і яке есть не що інше, як хіть серця і очей, не для всіляких земних насолод, а для того, щоб при взаемній допомозі пройти дружно і міцно через усі спокуси, хороби, нещастя і невозбранно досягнути царства вічної любови. Зеднуючись з вами шлюбом, я не прошу вас любити мене, а прошу любити Христа й той навчить вас, як любити й мене, і все навколо. Благаю вас не раніш іти до шлюбного вівтаря, як тоді, коли; не вводячи в обману себе, відчуєте, що ви приготовані невхильно йти шляхом, позначеним для вас на землі, в дусі любови Христової".

За бажанням матері, Аліна голосно прочитала цього написа. Пані Крагельська поставилась до присвятних побажань Миколи Івановича, як до порожніх слів, прописних формул, що їх усі й скрізь повторюють і що вони жадного значіння і змісту не мають. Вона сказала декілька слів, похвалила напис, потім одійшла вбік, а тоді й зовсім вийшла з кімнати, де Аліна з Миколою Івановичем сиділа на маленькій канапці поруч на правах наречених.

Вони лишилися вдвох. Аліна переглядала книжку, розгортаючи її в ріжних місцях і перечитуючи побіжно окремі рядки й уривки.

Аскетичне протиставлення святої духовости й низьких грішних земних насолод, похмурі і пригнічені думки середньовічного ченця аж ніяк не гармоніювали з рожевим настроем, з ясним почуттям піднесености 16-літньої дівчини. Песимістичну думку про світ, що лежить у злі, витворили не 16-літні дівчинки. Костомаров, заглиблений у себе, забув про це. Складаючи написа, він думав не про Аліну, а про себе, про свої думки, про те, чого він не хотів сказати голосно.

Аліна вдруге прочитала написа й засмутилася.

— Чогось то засумувала, а то й зажурилася кохана? — ніжно промовив Микола Іванович.

— Усе те, що ви поясню́ете тут про значіння шлюбу, досить зрозуміло пояснив нам у пансіоні наш пан-отець, говоривши за всі таїнства. Та й про любов до Христа ми читали чимало, готуючись до причастя. Прочитаю цю книжку, бо ви прохаете, і хай авторський талант зробить з мене довершеність...

Аліні не важко було розкрити шкільний трафаретний сенс присвятного напису; з сумом вона впевнилась, що її наречений не знайшов простих і щирих слів, щоб сказати про свое кохання.

— Коли талант автора в ближчий час не зробить мене довершеною, — сказала Аліна, насмішкувато позираючи на жениха, — тоді, певна річ, відкладемо день нашого шлюбу на безрік.

— Та ні! — з запалом відповів Микола Іванович. — Весілля призначено на тридцяте березня; мені обіцяли, і повинні виконати.

— Та ж ви благаете мене: „не раніш піти до шлюбного вівтаря, як...

— Не пізніш, як тридцятого березня. Книжку ви прочитаете за декілька день.

— Прочитати не довго, а засвоїти... і відчути!... Та хіба е термін для почуття? Коли тепер не відчуваю, то, хто знае, чи відчую і згодом? Може колинебудь і відчую, а ви будьте терплячі...

— Ну, даруйте, захопився, не так висловився.

Та навряд чи Микола Іванович мав рацію, коли цю свою проповідь духовного шлюбу, цю огиду перед плотським шлюбом пояснював „захопленням", „неотичним висловом".

Він кохае Аліну, він хоче шлюбу й одночасно боїться його. Цитатами з Хоми Кемпійського він прикрашае свою концепцію „запереченого кохання", цитатами він списується заховати ті невротичні двозначності й порушення, за які він не наважується сказати голосно. (Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ

Анна Оришкевич, Пітричі. До кінця 1938 р. належить ще 1.50 зл.

Стефанія Копровська, Солотвина. Передплата заплачена до кінця червня 1938 р.

А. Мартинюк, Здолбунів. Бажані числа ми вислали, чи ви їх одержали?

„Доньки України"", Ріджайна. Передплату ми одержали; заплачено до кінця червня 1938 р. Річна передплата виносить 3 доляри. Окремо пишемо листа.

Павлина Коцюба, Ст. Пол. Передплату за 1938 р. ми одержали, дякуємо.

Юлія Пастушенко, Міннеаполіс. Передплату ми одержали, заплачено до кінця червня 1939 р. Журнал висилаємо від 1 липня 1938.

Укр. Жін. Т-во, Отава. Передплату ми одержали, заплачено до кінця 1938 року. Журнал висилаємо від 1 липня 1938.

А. Валькович, Монтреаль. Передплату ми одержали, заплачено до кінця 1938 року. Журнал висилаємо від 1 липня 1938 р.

Марія Квас, Торонто. Передплату ми одержали, заплачено до кінця серпня 1938 р. Журнал висилаємо від 1 квітня 1938. ч. 6 з 1938 р. вичерпане.

Петро Шевчук, Торонто. Ч. 6 з 1938 року вичерпане. Ми свого часу вам його вислали. Просимо про нас не забувати.

Мирослава Біликівна, Тарнобжеґ. Передплата заплачена до кінця квітня 1938 року.

Ванчицька Марія, Іванчани. До кінця 1938 року належиться ще 2 зл.

Людмила Бризгунова, Братіслава. Всі взори, які вийшли як додаток до „Нової Хати", можна купити в адмін. „Нової Хати" в ціні по 40 гр. за одну таблицю. В 1934 році долучено картки з взорами місто таблиць взорів.

Безплатний додаток 1938 р.

II КУПОН

на „Форму для всіх"

Ч. форми ....

Предмет ....

Величина ....

Імя і назвище передплатниці: ....

Точна адреса ....

Почтову оплату заплачено готівкою.
Należytość pocztową opłacono gotówką.

З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.
За редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.

Видає Кооператива »Українське Народне Мистецтво«.
Редакція і Адміністрація: Львів, вул. Косцюшка ч. 5.